

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง อิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

The Influences of Attitude on Environmental Conservation Behaviors in the Bangkok Metropolitan Area

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาวิณี กาญจนภา หัวหน้าโครงการวิจัย
อาจารย์ปานจิต วัฒนสารัช ผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณเงินรายได้

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีงบประมาณ 2557

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย	4
	กรอบแนวคิดของงานวิจัย	4
	สมมติฐานในการวิจัย	6
	นิยามศัพท์	8
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม	10
	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	14
	แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับทัศนคติ	18
	แนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม	23
	แนวคิดและทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ	24
	แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจ	27
	แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมที่ได้มีการวางแผน	28
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3	วิธีดำเนินการวิจัย	39
	ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเก็บตัวอย่าง	39
	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	41
	การสุ่มตัวอย่าง	41
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
	ระดับความคิดเห็นทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม	51
	ปัจจัยทัศนคติต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	63

5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	66
	สรุปผลการวิจัย	66
	อภิปรายผลการวิจัย	71
	ข้อเสนอแนะของการวิจัย	72
	บรรณานุกรม	73

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้สนองความต้องการในการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้นทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งบางครั้งเกินความจำเป็นจนทำให้ระบบนิเวศต่าง ๆ เสื่อมสมดุล ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเสื่อมโทรม ร่อยหรอหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงจนไม่สามารถเอื้อประโยชน์ได้เช่นเดิม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ การเพิ่มจำนวนประชากร การเพิ่มปริมาณการบริโภคทรัพยากรของมนุษย์เอง โดยมุ่งยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตและมีการผลิตเครื่องอุปโภคมากขึ้น มีการนำใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ก่อให้เกิดสารพิษอย่างมากมายจนสิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติไม่สามารถจะปรับตัวได้ทันและทำให้ธรรมชาติไม่สามารถรักษาสมดุลไว้ได้ อันจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และโลกในที่สุด (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, 2557) แนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ที่นำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์เป็นอย่างมาก การกระทำของแต่ละบุคคลสามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ถ้าคนส่วนใหญ่มีความห่วงใยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความห่วงใยดังกล่าวสามารถขยายไปสู่การกระทำของแต่ละบุคคลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นแนวโน้มของการกระทำด้วยความตั้งใจทางบวกต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดโดยปัจจัยค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐาน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวก่อให้เกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Sapci, Onur and Considine, Timothy, 2014)

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหนึ่งที่ประสบกับภาวะความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและประชากรอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แรงกดดันจากประชากรที่กำลังขยายตัวมีผลทำให้เขตกรุงเทพมหานครต้องมีการพัฒนาและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ที่กำลังอยู่ในขั้นวิกฤต (Social sd., 2555) สถิติจำนวนประชากรคาดการณ์ของประเทศไทย ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2557 มีจำนวน 64,871,000 คน เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร 7,980,000 คน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557) ปัญหาที่ถือเป็นวิกฤตการณ์สำหรับคนกรุงเทพฯคือ ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ด้านระดับเสียงในเขตกรุงเทพมหานครริมเส้นทางจราจรมีค่าอยู่ระหว่าง 66-86 เดซิเบล (ระดับมาตรฐานอยู่ที่ 70 เดซิเบล) โดยมีจำนวนวันที่ระดับเสียงเกินมาตรฐานร้อยละ 87 ของวันที่ตรวจวัดทั้งหมด และจุดตรวจวัดระดับเสียงทุกจุด พบว่ามีระดับเสียงเกินมาตรฐานทุกวัน โดยสาเหตุหลักของปัญหานี้คือการสัญจรและการก่อสร้าง และจากการรวบรวมตัวเลขยอดผู้ร้องเรียนปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษพบว่า มีจำนวนการร้องเรียนสูงถึง 526 เรื่อง แบ่งเป็นเรื่องกลิ่น 231 ฝุ่นละออง

136 เสียง 76 น้ำเสีย 53 ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 16 ของเสียอันตราย 9 และปัญหาอื่นๆอีก 5 เรื่อง ด้านปัญหาการปนเปื้อนในแหล่งน้ำและมลพิษทางน้ำ พบว่าแหล่งน้ำยังคงมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการระบายน้ำเสียจากแหล่งชุมชนและอุตสาหกรรม ส่วนคุณภาพของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ถือว่าเป็นวิกฤติทางน้ำอย่างรุนแรง โดยแนวทางการแก้ไขของภาครัฐก็ยังคงยึดแนวทางในการสร้าง บ่อบำบัดน้ำเสียต่อไป ทั้งที่มีข้อมูลยืนยันว่ามีบ่อบำบัดน้ำเสียไม่สามารถใช้งานได้กว่า 70 แห่งทั่วประเทศและที่ประสิทธิภาพในการบำบัดก็ต่ำกว่ามาตรฐาน (ผู้จัดการออนไลน์, 2546)

นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการป้องกันและจัดการภัยพิบัติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิดเผยว่า กรุงเทพมหานครจัดอยู่ในอันดับ ๑๓ ของเมืองที่ประชาชนมีความเสี่ยงที่ได้รับสารก่อมะเร็งจากฝุ่นละอองในอากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ จากการสำรวจพบมลพิษในอากาศมีสารก่อมะเร็ง PAHs ในหลายจุดของกรุงเทพมหานครเกินมาตรฐานถึง ๒.๒ เท่า เสี่ยงเป็นโรคมะเร็งปอดสูงสุดจากควันพิษไอเสียจากรถยนต์บนท้องถนน ข้อมูลดังกล่าวเป็นการทำวิจัยตัวอย่างค่าฝุ่นละอองในอากาศที่มีขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ของกรมควบคุมมลพิษจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศทั้ง ๗ สถานี คือ การเคหะชุมชนคลองจั่น โรงเรียนนนทรีวิทยา โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม การไฟฟ้าอ้อยชนบุรี สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ๔ การเคหะชุมชนดินแดงและโรงเรียนบดินทรเดชาฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ จากการนำมาตรวจวิเคราะห์ความเสี่ยงจากสารก่อมะเร็งจากฝุ่นละอองในอากาศพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความเข้มข้นของสารก่อมะเร็ง PAHs ในฝุ่น PM 10 อยู่ที่ระดับ ๕๕๔ พิโคกรัม หรือเกินค่ามาตรฐานถึง ๒.๒ เท่า เมื่อเทียบกับค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่ควรมีไม่เกิน ๒๕๐ พิโคกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และจุดที่มีความเข้มข้นของสารก่อมะเร็งในอากาศสูงสุดจากจุดตรวจวัดพบว่า การเคหะชุมชนดินแดงมีค่าเฉลี่ยความเข้มข้นสูงสุดอยู่ที่ ๘๕๐ พิโคกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สูงกว่าค่ามาตรฐาน ๓.๔ เท่า รองลงมาคือ สถานีตำรวจโชคชัย ๔ อยู่ที่ ๗๐๔ พิโคกรัมต่อลูกบาศก์เมตร การไฟฟ้าธนบุรี อยู่ที่ ๖๐๓ พิโคกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร (ส่วนการประชาสัมพันธ์ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์, 2556)

สมัชชาโลกได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของคนในรุ่นปัจจุบัน เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคที่อยู่อาศัย ฯลฯ โดยไม่ทำให้ความสามารถในการตอบสนองความต้องการดังกล่าวของคนรุ่นต่อไปต้องเสียไป แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของระบบ 3 ระบบ คือ ระบบนิเวศ/สิ่งแวดล้อม ระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคม โดยมีเป้าหมายคือ การทำให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 3 ระบบนี้ให้มากที่สุดเพื่อให้มีความเจริญเติบโตพร้อมกันจากคนในรุ่นปัจจุบัน และมีความยั่งยืนไปจนถึงลูกหลานในอนาคต (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2557) แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะต้องครอบคลุมปัญหาใหญ่ คือปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมถูกทำลาย ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมีความสำคัญซึ่งตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาก็คือมนุษย์นั่นเอง การแก้ปัญหาลingkunganสิ่งแวดล้อมจริงๆ นั้นมิใช่การหยุดการขยายตัวของเศรษฐกิจ

หรือการปฏิเสธเทคโนโลยี แต่ความสำคัญนั้นอยู่ที่การเปลี่ยนทัศนคติของคนเพื่อให้สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมไปไปในทิศทางส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Miiangbangkok, 2557)

ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความห่วงใยในสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการปนเปื้อนและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (Sapci, Onur and Considine, Timothy, 2014) ทัศนคติความห่วงใยในสิ่งแวดล้อมและค่านิยมเป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินผลการกระทำและพฤติกรรมของบุคคล ความเข้าใจในทัศนคติเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อที่จะให้โครงสร้างที่สมบูรณ์สำหรับการอนุรักษ์พลังงาน การพัฒนาทรัพยากรพลังงาน และการใช้พลังงานอย่างสมเหตุผล (Ntona, Erini, 2015) ความห่วงใยในสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งห่อหุ้มการประเมินความรู้สึกของผู้บริโภคในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมักจะได้รับนิกคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจซึ่งเชื่อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Newton, Joshua d., and et al., 2015)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์ถึงทัศนคติของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรกลุ่มดังกล่าว รวมถึงปัจจัยอิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงทัศนคติและพัฒนาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรให้เป็นไปในทิศทางที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สามารถประสบความสำเร็จสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ เนื้อหา ประชากรและพื้นที่ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทัศนคติ 3 ด้าน คือ ทัศนคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทัศนคติต่อองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อ

พฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร 2 ด้าน คือ ความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

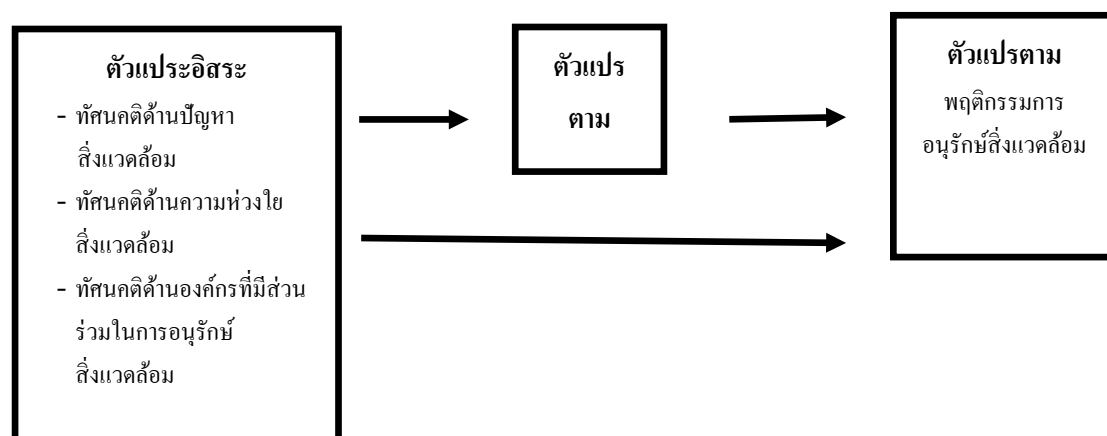
ประชากรและกลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย

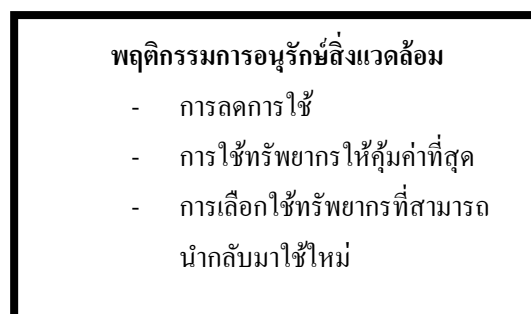
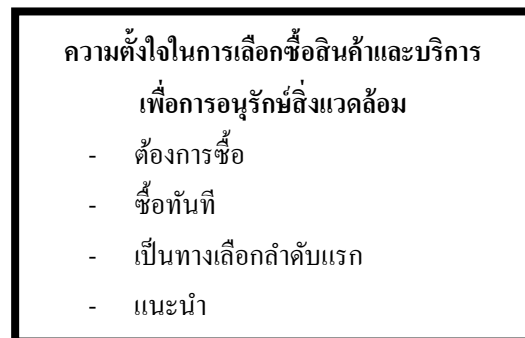
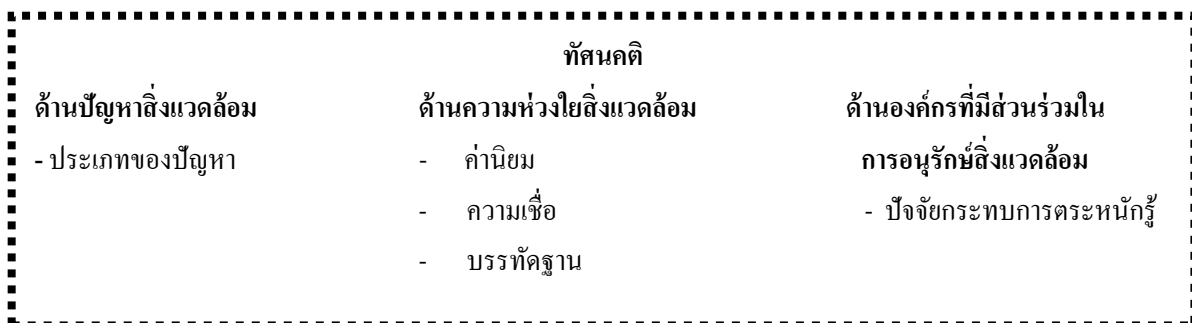
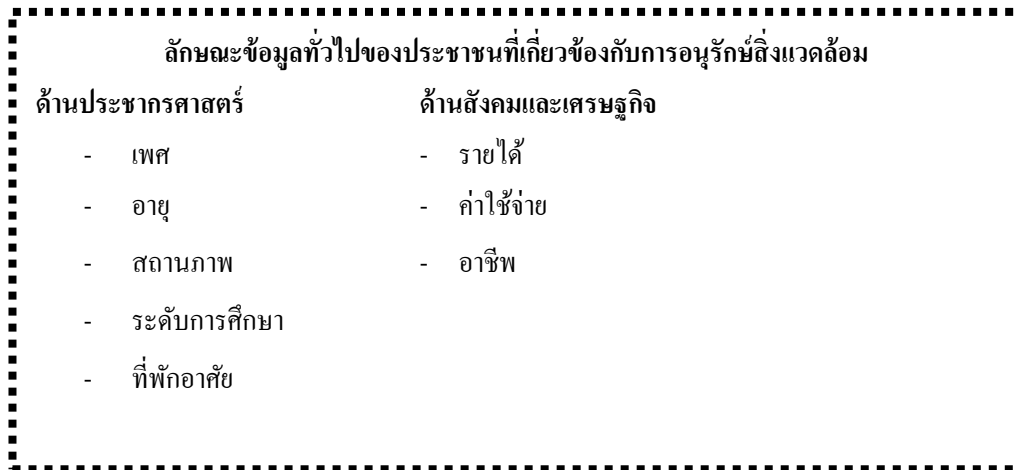
วันที่ 1 ตุลาคม 2558 – 31 กรกฎาคม 2559

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ทักษะที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษากิจการอิทธิพลของทักษะของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ ทักษะด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ทักษะด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม ทักษะด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ พฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้

รูปภาพที่ 1.1. แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปภาพที่ 1.1. แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยเพื่อหาอิทธิพลของทัศนคติแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมและด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หากผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับน้อย จะมีความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อยด้วย แต่หากผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับมาก จะมีความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากด้วย

H_1 : ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หากผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับทัศนคติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับน้อย จะมีความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อยด้วย แต่หากผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับทัศนคติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับมาก จะมีความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากด้วย

H_2 : ทัศนคติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หากผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับทัศนคติด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับน้อย จะมีความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อยด้วย แต่หากผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับทัศนคติด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับมาก จะมีความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากด้วย

H_3 : ทัศนคติด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากร เป็นต้น และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น เช่น ชุมชนเมือง สิ่งก่อสร้าง โบราณสถาน ศิลปกรรม เป็นต้น (มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร, 2542)

พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การลดการใช้ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด และการเลือกใช้ทรัพยากรที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ (โอเคเนชั่น, 2557)

ทัศนคติ หมายถึง การประเมินทางจิตใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคลว่า ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ อันตรายหรือมีประโยชน์ ซึ่งวัดโดยกิจกรรมที่ผู้บริหารโลกตัดสินใจที่จะมีพฤติกรรมการซื้อ (Braga, Sergio Silva Junior, and et al., 2015)

ปัญหาสิ่งแวดล้อม หมายถึง คุณสมบัติต่างๆ ของปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นที่หมายของการวัดทัศนคติ และเป็นสิ่งที่บุคคลใช้ในการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีตัวแปรแฝงคือ ประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อม (Sadik, Fatma and Sadik, Semra, 2014)

ความห่วงใยสิ่งแวดล้อม หมายถึง ค่านิยมส่วนบุคคลและวิธีการที่บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับตนเอง เมื่อพิจารณาร่วมกับความไวของบุคคลและการตระหนักรู้ถึงผลที่ตามมาของปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีตัวแปรแฝง คือ ค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐาน (Sapci, Onur and Considine, Timothy, 2014)

องค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง สถาบันภาครัฐบาลและเอกชนที่มีส่วนสนับสนุนทรัพยากรและข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีตัวแปรแฝงคือ ปัจจัยกระทบการตระหนักรู้ (Sadik, Fatma and Sadik, Semra, 2014)

ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการตระหนักว่าไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพของมนุษย์ทั้งในด้านตัวผลิตภัณฑ์เองและบรรจุภัณฑ์ (Braga, Sergio Silva Junior, and et al., 2015)

ความตั้งใจซื้อ หมายถึง แนวโน้มของผู้บริโภคที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ และเป็นผลรวมของความสนใจของผู้บริโภคที่จะซื้อผลิตภัณฑ์และความเป็นไปได้ที่จะซื้อ โดยมีตัวแปรแฝงคือ ต้องการซื้อซื้อทันที ซื้อเป็นทางเลือกลำดับแรก แนะนำ (Chen, Han Shen, and et al., 2012)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อสามารถทราบปัญหาอันเนื่องมาจากทัศนคติ

ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสามารถแสวงหาแนวทางในการปรับทัศนคติให้เป็นไปในทิศทางที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานครสูงสุด

2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสามารถแสวงหาแนวทางในการปรับพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีความเหมาะสม ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของทัศนคติที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสามารถวางนโยบายหรือกลยุทธ์อย่างแม่นยำและถูกต้องยิ่งขึ้นเพื่อสร้างอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อสถาบันและองค์กรต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของทัศนคติที่มีส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร” ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เพื่อให้เนื้อหางานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับทัศนคติ
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบจำลองทัศนคติที่เน้นหลากหลายคุณลักษณะ
5. แนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม
6. แนวคิดและทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ
7. แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจ
8. แนวความคิดและทฤษฎีพฤติกรรมที่ได้มีการวางแผน
9. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม

มุลนิธิสืบ นาคะเสถียร (2542) ได้ให้คำจำกัดความของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที มนุษย์ได้ทำขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่งที่เห็นได้ด้วยตา และไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา สิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต ตลอดจนสิ่งที่เป็นทั้งที่ให้คุณและให้โทษ สิ่งแวดล้อมสามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural environment) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า อากาศ ดิน น้ำ มนุษย์ สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมอื่นประกอบ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

1.1. สิ่งที่มีชีวิต (Biotic Environment) หรือเรียกว่า สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological Environment) ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีคุณสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งที่มีชีวิต เช่น พืช สัตว์ มนุษย์ เป็นต้น

1.2. สิ่งที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) หรือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่อาจจะมองเห็นหรือมองไม่เห็น เช่น แร่ธาตุ อากาศ เสียง เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Made Environment) ที่ได้จากทรัพยากรดั้งเดิมแล้วมนุษย์เป็นผู้ดัดแปลงเช่น ถนน บ้านเมือง เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมเป็นนามธรรม (Abstract or Social Environment) เช่น วัฒนธรรม ประเพณี การเมือง ศาสนา กฎหมาย เป็นต้น

สิ่งแวดล้อมมีคุณสมบัติเฉพาะตัวในแต่ละประเภท สิ่งแวดล้อมนั้นๆ อยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอื่นๆ มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์ต่อกันเป็นลูกโซ่ เมื่อทำลายสิ่งแวดล้อมหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะที่ทนทานต่อการถูกรบกวนแตกต่างกัน สิ่งแวดล้อมมีคุณสมบัติเฉพาะตัว ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีกลไกควบคุมการเกิดขึ้น
2. สิ่งแวดล้อมนั้นจะไม่อยู่โดดเดี่ยวในธรรมชาติ
3. สิ่งแวดล้อมหนึ่งมีความต้องการสิ่งแวดล้อมอื่นเสมอ เช่น ปลาต้องการน้ำ เพื่อการอยู่รอด หรือต้องการรักษาสภาพตนเอง หากขาดสิ่งแวดล้อมอื่นที่จำเป็นอาจสูญสลายได้ เป็นต้น
4. สิ่งแวดล้อมจะอยู่กันเป็นกลุ่ม เรียก กลุ่มของสรรพสิ่ง (ระบบนิเวศ) ภายในระบบนิเวศมีองค์ประกอบหลากหลายชนิดแต่ละชนิดจะมีหน้าที่เฉพาะ การอยู่ร่วมกันมีกลไกสิ่งแวดล้อมควบคุมกระบวนการต่างๆ แสดงออกเป็นการทำงานร่วมกัน
5. สิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวเนื่องเป็นลูกโซ่ ดังนั้น เมื่อทำลายสิ่งแวดล้อมหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นเป็นลูกโซ่เสมอ
6. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทมักมีลักษณะทนทานและเปราะบางต่อการถูกรบกวนต่างกัน
7. สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวรก็ได้

ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีมากมายและก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน มิใช่แต่เพียงมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ หรือทางดิน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีเท่านั้น การที่สภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปตามความจำเป็นของการพัฒนาบ้านเมือง ซึ่งจะหยุดอยู่กับที่ไม่ได้นั้น หากมิได้มีการวางแผนอย่างถี่ถ้วนรัดกุม การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอาจกลายเป็นปัญหามลพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้คนได้

ตัวอย่างที่ชัดเจน คือ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของกรุงเทพมหานครได้ก่อให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมอย่างมากมาย พื้นดินที่ใช้ทางการเกษตรที่ดีก็ถูกเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัย ที่ซึ่งเป็นที่ลุ่ม กลับกลายเป็นแหล่งชุมชน คลองเพื่อการระบายน้ำถูกเปลี่ยนแปลงเป็นถนนเพื่อการคมนาคม แอ่งที่จะเป็นที่ขังน้ำถูกขจัดให้หมดไปด้วยสิ่งก่อสร้างต่างๆ เมื่อถึงหน้าน้ำหรือเมื่อฝนตกใหญ่ กรุงเทพมหานครจะประสบปัญหาน้ำท่วมทุกครั้ง น้ำท่วมก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพมากมาย เริ่มต้นด้วยโรคน้ำกัดเท้า และต่อไปก็อาจเกิดโรคระบาดได้

ปัญหาขยะก็เป็นมลพิษที่สำคัญอีกประการหนึ่ง หากเมืองใหญ่ขึ้น ผู้คนมากขึ้น ของทิ้งก็ย่อมเพิ่มมากขึ้นเป็นธรรมดา การเก็บขยะให้หมดจึงเป็นปัญหาสำคัญของเมืองใหญ่ต่างๆ หากเก็บขยะไปไม่หมด ขยะก็จะสะสมหมักหมมอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เป็นที่เพาะเชื้อโรค และแพร่เชื้อโรค ทำให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมสกปรก นอกจากนี้ ขยะยังทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ เมื่อมีผู้ทิ้งขยะลงในน้ำ การเน่าเสียก็จะเกิดขึ้นในแหล่งนั้น ๆ

การจราจรที่แออัดนอกจากเกิดปัญหามลพิษทางอากาศแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องเสียงติดตามมาด้วย เพราะยานพาหนะที่ผ่านไปมาทำให้เกิดเสียงดังและความสับสน เสียงที่ดังเกินไปจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ การตัดแปลงยานพาหนะไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ที่ทำให้เสียงดังกว่าปกติ ซึ่งทำให้เกิดอันตรายทั้งกับตัวเองและกับผู้อื่น เสียงที่ดังเกินขอบเขตจะทำให้เกิดอาการทางประสาท และอาจแสดงออกเป็นอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย เช่น คลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ เป็นต้น หรือทางอารมณ์ เช่น เกิดอาการหงุดหงิด ใจร้อนควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ เป็นต้น นอกจากนี้เสียงที่ดังเกินไปอาจทำให้เกิดความเสื่อมกับอวัยวะในการรับเสียง ผู้ที่ฟังเสียงดังเกินขอบเขตมากๆ จะมีลักษณะหูเสื่อม ทำให้การได้ยินเสื่อมลง

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหามลพิษที่แปลกปลอมมา ในสิ่งที่เราจะต้องใช้บริโภค อาหารที่เราบริโภคกันอยู่ในทุกวันนี้อาจมีสิ่งเป็นพิษแปลกปลอมปนมาได้โดยความบังเอิญหรือโดยความจงใจ การใช้สารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ความสนใจในโทษของสารเคมีที่ใช้ในการปราบศัตรูพืชยังมีน้อยมาก ในประเทศไทย วัตถุพิษที่ใช้ในกิจการดังกล่าวส่วนใหญ่สั่งซื้อมาจากต่างประเทศ ที่นิยมใช้กันอยู่มีประมาณ 100 กว่าชนิด วัตถุพิษเหล่านี้ผสมอยู่ในสูตรต่างๆ มากกว่า 1,000 สูตร เมื่อมีการใช้วัตถุพิษอย่างแพร่หลายเช่นนี้ สารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมและสารพิษตกค้างในอาหาร ซึ่งทำให้ทั้งคนและสัตว์ได้รับอันตราย จึงปรากฏมากขึ้น จากการวิเคราะห์ตัวอย่างต่างๆ พบว่าปริมาณสารพิษประเภทยาฆ่าแมลงต่าง ๆ ที่ตกค้างในน้ำและในสัตว์น้ำมีแนวโน้มของการสะสมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าบางกรณีปริมาณวัตถุพิษที่สะสมอยู่ในสัตว์น้ำที่ประชาชนใช้บริโภคอยู่จะมีค่าต่ำกว่ามาตรฐานที่บางประเทศกำหนดไว้ก็ตาม หากคิดว่าโดยปกติคนไทยจะนิยมบริโภค

สัตว์น้ำเป็นอาหารหลักด้วยแล้ว ปัญหานี้ก็จะเป็นเรื่องที่น่ากลัวอันตรายมาก (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2557)

สำนักที่ปรึกษากรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2542) ได้กล่าวถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครว่า กรุงเทพมหานครประกอบด้วยกรุงเทพที่เป็นเมืองหลวงและจังหวัดโดยรอบซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปสู่เมืองมหานครของโลก กิจกรรมการก่อสร้างที่เติบโตอย่างมากได้เปลี่ยนโฉมหน้าของอาณาบริเวณมหานครแห่งนี้อย่างมาก การพัฒนาและการเจริญเติบโตของประชากรได้เกิดขึ้น พร้อมกับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่สูงขึ้นนำมาซึ่งการทำลายคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเมืองตลอดจนได้เพิ่มแรงผลักดันอย่างมากต่อการจัดบริการและการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานในเมือง อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของประชากรมากที่สุดได้กรุงเทพมหานครมีระดับความเป็นเมือง 100 เปอร์เซนต์ในตัวเอง ขณะที่จังหวัดต่างๆ บางจังหวัดยังมีระดับน้อยมาก กรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลมีประชากรเกือบ 8 ล้านคน จะเห็นได้ว่า การพัฒนาจึงมุ่งเน้นไปที่พื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลโดยรอบเป็นส่วนใหญ่

จากการเจริญเติบโตของประชากรในเขตเมืองอย่างรวดเร็วนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและความต้องการบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง ได้แก่ มลพิษทางอากาศ ซึ่งเกิดจากการปล่อยสารมลพิษจากยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม และบ้านเรือน ตลอดจนขาดน้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาดปลอดภัยในบางพื้นที่ ขยะ และของเสียอันตรายจากบ้านเรือน โรงพยาบาล และอุตสาหกรรม ที่ละเลย และไม่ได้กำจัดอย่างถูกวิธี การจราจรที่แออัด ที่เกิดจากการเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของยานพาหนะ การจราจรที่แออัดที่เกิดจากการเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของยานพาหนะและการขนส่ง เป็นต้น

การเกิดน้ำท่วมแบบฉับพลัน (flash flood) ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในเขตเมืองเช่นกรุงเทพมหานคร หรือเมืองหลักอื่นๆ ที่กำลังขยายตัว เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากร น้ำท่วมดังกล่าวไม่ได้เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ หากแต่เป็นความบกพร่องขณะดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งมักเกิดปัญหาการสะสมของตะกอนดินในทางระบายน้ำ เมื่อมีฝนตกหนักก็จะส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้

ปัญหาสแลมและชุมชนแออัด ก็เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่เพิ่มมิติของปัญหาอันสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง เรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับเหตุรำคาญต่างๆ ความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเหล่านี้เป็นภาระต้นทุนของประชากรในเขตเมืองที่ต้องแบกรับในรูปแบบของปัญหาด้านสุขภาพ ผลิตภาพ ทักษณียภาพ และเศรษฐกิจโดยรวมในระยะยาว

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการสำนักงาน (2557) กล่าวถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนานและก่อให้เกิดผลเสียต่อดังกล่าวให้น้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึงและมีการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกระทำได้หลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางตรง สามารถปฏิบัติได้ในระดับบุคคล องค์กร และระดับประเทศ ดังนี้ คือ

1.1. การใช้อย่างประหยัด คือ การใช้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

1.2. การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก สิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้วครั้งหนึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ซ้ำได้อีก เช่น ถุงพลาสติก กระดาษ เป็นต้น หรือสามารถที่จะนำมาใช้ซ้ำได้ใหม่โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การนำกระดาษที่ใช้แล้วไปผ่านกระบวนการต่างๆ เพื่อทำเป็นกระดาษแข็ง เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อมได้

1.3. การบูรณะซ่อมแซม สิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานานอาจเกิดการชำรุดได้ การบูรณะซ่อมแซม ทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้อีก

1.4. การบำบัดและการฟื้นฟู เป็นวิธีการที่จะช่วยลดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดก่อน เช่น การบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ส่วนการฟื้นฟูเป็นการรื้อฟื้นธรรมชาติให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น การปลูกป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูความสมดุลของป่าชายเลนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

1.5. การใช้สิ่งอื่นทดแทน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยลงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ใบตองแทนโฟม การใช้พลังงานแสงแดดแทนแร่เชื้อเพลิง การใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี เป็นต้น

1.6. การเฝ้าระวังดูแลและป้องกัน เป็นวิธีการที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เช่น การเฝ้าระวังการทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง การจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้า เป็นต้น

2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางอ้อม สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1. การพัฒนาคุณภาพประชาชน โดยสนับสนุนการศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชา ซึ่งสามารถทำได้ทุกระดับอายุ ทั้งในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ และนอกระบบโรงเรียนผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ เกิดความรักความหวงแหน และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง

2.2. การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน ชมรม สมาคม เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนการให้ความร่วมมือทั้งทางด้านพลังกาย พลังใจ พลังความคิด ด้วยจิตสำนึกในความมีคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มีต่อตนเอง เช่น กลุ่มชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษา ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น

2.3. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาให้คงสภาพเดิมไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้อง คุ้มครอง ฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.4. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยค้นคว้าวิธีการและพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดการวางแผนพัฒนา การพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้มีการประหยัดพลังงานมากขึ้น การค้นคว้าวิจัยวิธีการจัดการ การปรับปรุง พัฒนาล้างสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นต้น

2.5. การกำหนดนโยบายและวางแผนของรัฐบาล ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นหลักการให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องยึดถือและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

อนุรักษ์ ปั่นทอง (2557) กล่าวถึงแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ให้หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันวางแผนในการดำเนินการป้องกัน สงวน รักษาและอนุรักษ์ไว้ ซึ่งคุณค่าความสำคัญ และสภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติ อย่างจริงจัง ทั้งนี้ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จัดทำ

หลักเกณฑ์การพัฒนาเทคนิควิธีการประเมินคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและกำหนดมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์แต่ละประเภทให้ชัดเจนรวมทั้งจัดทำแนวทางขอบเขต การศึกษาการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะแหล่งให้หน่วยงาน ท้องถิ่นที่รับผิดชอบ แหล่งธรรมชาตินั้นๆ นำไปใช้ในการวางแผนการจัดการพื้นที่แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์

2. ควรนำกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาบังคับใช้อย่างจริงจัง หรือเร่งการออกหรือปรับปรุงแก้ไขและการบังคับใช้กฎหมาย และข้อบังคับเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ นอกจากนั้นหากพื้นที่แหล่งธรรมชาติที่สำคัญมีคุณค่าสูงหาได้ยากยิ่ง และมีปัญหาเร่งด่วนในการป้องกันแก้ไขปัญหา ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและกำหนดการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

3. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าไปใช้ประโยชน์ให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ เพื่อให้มีการหลีกเลี่ยง การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่ายิ่ง และควบคุมไม่ให้มีการตัดแปลง ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์

4. ควรให้มีการจัดตั้งเครือข่ายท้องถิ่น เพื่อช่วยในการติดตามตรวจสอบสภาพแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ และเสนอแนะ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์เพิ่มเติม รวมทั้งสำนักงานฯ ควรปรับปรุงระบบฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ให้ครบถ้วนสมบูรณ์และทันสมัย มีความสามารถติดต่อประสานงานกับเครือข่ายท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น

โอเคเนชั่น (2557) กล่าวว่า กรุงเทพมหานครเตรียมรับ AEC ก่อนปี 2558 นำเทคนิค 3 R เพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนว่าด้วยตามกรอบความร่วมมือที่มีเป้าหมายหลักให้ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ อย่างไม่เหมาะสม ประกอบกับเมื่อมีการเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น กระแสของสังคมจะเน้นเรื่องการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น กรุงเทพมหานครจึงเตรียมความพร้อมที่จะให้ทั้งภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรมดำเนินธุรกิจแบบ Green Business เพื่อสร้างข้อได้เปรียบในการเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจโลกในช่วงที่มีการเปิดประชาคมอาเซียน

ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างเมืองด้วยการเชิญชวนประชาชนทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมกันสร้างกรุงเทพมหานครให้เจริญก้าวหน้าและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามคำกล่าวที่ว่า “รักกรุงเทพฯ ร่วม

สร้างกรุงเทพฯ” โดยมี 6 นโยบายหลัก คือ มหานครแห่งความปลอดภัย มหานครแห่งความสุข มหานครสีเขียว มหานครแห่งการเรียนรู้ มหานครแห่งโอกาสของทุกคน และ มหานครแห่งอาเซียน

สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร จึงจัดทำโครงการ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองนโยบาย มหานครสีเขียว (Green City) หรือเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง เมืองที่ถูกออกแบบโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีประชากรที่ตระหนักถึงระบบนิเวศ และดำเนินชีวิตบนแนวคิดของความยั่งยืน เพื่อลดการพึ่งพาการใช้ทรัพยากร ทั้งพลังงาน อาหารและน้ำ รวมไปถึงเพื่อลดการปล่อยของเสียในระบบนิเวศ ทั้งในรูปของความร้อน และมลพิษต่างๆ ซึ่งจะทำให้เป็นเมืองที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรจากพื้นที่ภายนอก สามารถสร้างพลังงานได้เองจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนในพื้นที่ โดยมีหลักการสำคัญในการลดขนาดรอยเท้านิเวศ (ecological footprint) และลดการปล่อยมลพิษให้อยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ วางแผนการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้วัสดุจากธรรมชาติ ลดปริมาณของเสีย ด้วยกระบวนการรีไซเคิลหรือแปลงของเสียเป็นพลังงาน และลดการเป็นสาเหตุของการสร้างสภาวะโลกร้อนในภาพรวม โดยได้กำหนดนโยบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการขยะโดยนำผลจากการระดมความคิดเห็นในเวทีต่างๆ รวมถึงการจัดทำแผนวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร 20 ปี โดยมีนโยบายให้จัดการขยะเป็นการจัดการทรัพยากร ลดปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด จัดเก็บและกำจัดแยกประเภทโดยใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการลดและคัดแยกที่แหล่งกำเนิด ซึ่งเป็นวิธีที่มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด หากทุกหมู่บ้านทุกชุมชน ทุกสถานประกอบการ ทุกสถานศึกษา และทุกองค์กรตระหนักถึงปัญหาการจัดการขยะและเห็นคุณค่าของขยะในแง่ของทรัพยากร และคัดแยกมูลฝอยนำกลับไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังตามหลักการ 3R จะทำให้ขยะลดลงได้อีกมากกว่าร้อยละ 40 โดยข้อมูลจากสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร รายงานผลการดำเนินการ โครงการจัดการมูลฝอยโดยชุมชนในชุมชนนำร่องซึ่งประกอบด้วยชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และตลาด จำนวน 314 แห่ง สามารถลดปริมาณขยะได้ถึงร้อยละ 40 โดยมีบางชุมชนลดปริมาณขยะโดยคัดแยกขยะไปใช้ประโยชน์ได้ถึงร้อยละ 90 เช่น ชุมชนเกตุไพเราะ เพราะมีการคัดแยกขยะอื่นหรือขยะทั่วไปที่รีไซเคิลไม่ได้แต่เผาไหม้ได้นำส่งโรงงานปูนซีเมนต์เพื่อทำเชื้อเพลิงในโรงงานปูนซีเมนต์ด้วย ดังนั้น ผู้บริหารกรุงเทพมหานครจึงมีนโยบายให้ขยายผลแนวคิดการจัดการมูลฝอยไปยังชุมชนต่างๆ ในกรุงเทพมหานครที่มีนับหมื่นชุมชน โดยมีเป้าหมายลดสัดส่วนของปริมาณขยะที่จัดเก็บได้ต่อประชากร จาก 0.98 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ในปี 2555 ให้เหลือ 0.8 กิโลกรัมต่อคนต่อวันในปี 2563

ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร กล่าวว่า ที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้นำมาตรการ 3R ไปใช้ในหลายโครงการ อาทิ โครงการเพื่อจัดการขยะและน้ำเสียชุมชนด้วยชุมชน ภายใต้แนวคิด “Bangkok Green Community” โดยดำเนินการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ ในแต่ละย่านคลอง ซึ่งจะเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี Zero Waste เปลี่ยนขยะเป็นทุน Biogas การแปรรูปขยะอินทรีย์ และเศษ

อาหารเป็นพลังงานทดแทน กิจกรรมคลองสวยน้ำใส บำบัดก่อนทิ้ง โดยการนำหลักการ **3R + MEN** ประกอบด้วย Reduce= ลดการใช้ Reuse = การใช้ซ้ำ Recycle = การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ M=Money รายได้ที่เพิ่มขึ้น E=Environment สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น N=Network ซึ่งหลัก 3 R มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. R : Reduce ลดการใช้ ลดการบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง โดยเฉพาะการบริโภคทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และแร่ธาตุต่างๆ การลดการใช้นี้ทำได้ง่ายๆ โดยเลือกใช้เท่าที่จำเป็น เช่น ปิดไฟทุกครั้งที่ไม่ใช้งานหรือเปิดเฉพาะจุดที่ใช้งาน ปิดคอมพิวเตอร์และเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ใช่เป็นเวลานานๆ ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น กระจกน้ำร้อนเมื่อไม่ได้ใช้ เมื่อต้องเดินทางใกล้ๆ ก็ใช้วิธีเดิน จักรยาน หรือนั่งรถโดยสารแทนการขับรถไปเอง เป็นต้น

2. R : Reuse คือ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด โดยการนำสิ่งของเครื่องใช้มาใช้ซ้ำ ซึ่งบางอย่างอาจใช้ซ้ำได้หลายครั้ง เช่น การนำกระดาษรายงานที่เขียนแล้ว 1 หน้า มาใช้ในหน้าที่เหลือหรืออาจนำมาทำเป็นกระดาษโน้ต ช่วยลดปริมาณการตัดต้นไม้ได้เป็นจำนวนมาก การนำขวดแก้วมาใส่น้ำรับประทานหรือนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ต่างๆ เช่น แจกันดอกไม้หรือที่ใส่ดินสอ เป็นต้น นอกจากนี้จะช่วยลดค่าใช้จ่าย ลดการใช้พลังงานพลังงานแล้ว ยังช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมไปในตัว

3. R : Recycle คือ การนำหรือเลือกใช้ทรัพยากรที่สามารถนำกลับมารีไซเคิล หรือนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการลดการใช้ทรัพยากรในธรรมชาติจำพวกต้นไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ เช่น ทราย เหล็ก อลูมิเนียม ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ สามารถนำรีไซเคิลได้ยกตัวอย่างเช่น เศษกระดาษสามารถนำไปรีไซเคิลกลับมาใช้เป็นกล่องหรือถุงกระดาษ การนำแก้วหรือพลาสติกมาหลอมใช้ใหม่เป็นขวด ภาชนะใส่ของ หรือเครื่องใช้อื่นๆ ฝากระป๋องน้ำอัดลมก็สามารถนำมาหลอมใช้ใหม่

ปัญหาขยะและน้ำเน่าเสียในชุมชนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดและกระทบกับความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตและสุขภาวะอนามัยของประชาชน โครงการนี้จึงเป็น 1 ใน 10 มาตรการเร่งด่วนที่ได้เริ่มต้นทำทันที เพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายร่วมสร้างกรุงเทพฯ ให้เป็นมหานครสีเขียวและสะอาดที่มีความน่าอยู่ทั้งในมิติด้านความปลอดภัยในชีวิตและด้านสิ่งแวดล้อมที่สะอาดเหมาะสมกับการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอันเป็นรากฐานสำคัญของมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับทัศนคติ

ปณิศา มีจินดา (2553) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวโน้มของพฤติกรรมที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้แก่ คน กลุ่มคน ความคิด หรือสิ่งของ โดยมีความรู้หรือความเชื่อเป็นพื้นฐานซึ่ง

สอดคล้องกับระดับความพึงพอใจ หรือเป็นการประเมินหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ ได้แก่ ความพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งความรู้สึกนี้จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความนึกคิด (The cognitive component) เป็นส่วนประกอบของความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงถึงความรู้ การรับรู้ และความเชื่อถือของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อุดลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล (2550) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจนี้บุคคลแสวงหามาได้โดยการผสมผสานของประสบการณ์โดยตรงกับทัศนคติที่มีต่อวัตถุที่เป็นเป้าหมายและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ หลายแหล่ง ความรู้นี้เป็นผลทำให้เกิดการรับรู้ซึ่งมักเป็นไปในรูปของความเชื่อ นั่นคือ ผู้บริโภคเชื่อว่า ทัศนคติที่มีต่อวัตถุเป้าหมายมีหลายลักษณะ และการแสดงออกถึงพฤติกรรมบางอย่างจะนำไปสู่ผลบางอย่างเช่นกัน

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The affective component) เป็นส่วนของอารมณ์และความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อุดลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล (2550) กล่าวว่า อารมณ์และความรู้สึกเป็นองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับการประเมินวัตถุที่เป็นเป้าหมายของทัศนคติโดยทั่วไป

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The behavioral component) เป็นแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยทั่วไปจะวัดในรูปของความตั้งใจซื้อ อุดลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล (2550) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านพฤติกรรมนี้เป็นแนวโน้มที่จะก่อพฤติกรรมหรือความตั้งใจก่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยอิงหลักจากความเชื่อและความรู้สึกของผู้บริโภค ผู้บริโภคจะอย่างไรหรือเป็นความโน้มเอียงที่จะซื้อ

นิตยาพร เสมอใจ (2550) กล่าวถึง รูปแบบความสัมพันธ์ของการเกิดทัศนคติมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ลำดับขั้นของการเรียนรู้มาตรฐาน (Standard learning hierarchy) ปณิศา มีจินดา (2550) เรียกรูปแบบความสัมพันธ์ของการเกิดทัศนคติดังกล่าวว่า ลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ในการตัดสินใจซื้อที่มีความซับซ้อนสูง (High involvement hierarchy) รูปแบบของทัศนคติจะเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจก่อนแล้วจึงเกิดความรู้สึก และการกระทำจนกลายเป็นทัศนคติ ข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเกิดทัศนคติดังกล่าว

2. ลำดับชั้นแบบสภาวะการมีส่วนร่วมต่ำ (Low involvement hierarchy) ปณิศา มีจินดา (2550) เรียกรูปแบบความสัมพันธ์ของการเกิดทัศนคติดังกล่าวว่า ลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ในการตัดสินใจซื้อที่มีความซับซ้อนต่ำ รูปแบบของทัศนคติจะเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจต่อวัตถุ แต่ไม่ได้มีความรู้สึกสนใจหรือชอบแต่อย่างใด แล้วนำไปสู่พฤติกรรมการซื้อหรือการใช้ เมื่อเกิดพฤติกรรมแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี ซึ่งนำไปสู่การเกิดทัศนคติโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมศาสตร์

3. ลำดับชั้นประสบการณ์ (Experiential hierarchy) เป็นการเกิดทัศนคติที่เริ่มต้นจากความรู้สึกก่อนแล้วจึงเกิดพฤติกรรมและเกิดความรู้ความเข้าใจตามลำดับ

ชูชัย สมทิธิไกร (2553) กล่าวว่า การก่อตัวของทัศนคติสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. ผลจากการเปิดรับสิ่งเร้าซ้ำแล้วซ้ำเล่า (Mere exposure effect) บุคคลมีแนวโน้มที่จะชอบสิ่งเร้าใหม่ หากมีการเปิดรับสิ่งเร้าใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

2. การเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical conditioning) ทัศนคติสามารถก่อขึ้นได้จากการเรียนรู้แบบคลาสสิก ซึ่งเกิดจากการนำสิ่งเร้า 2 ชนิดมาจับคู่กันหลายๆ ครั้งอย่างต่อเนื่อง จนทำให้บุคคลมีการตอบสนองในทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งเร้าใหม่

3. การเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำ (Operant conditioning) ทัศนคติของบุคคลก่อตัวได้จากการที่เขาได้รับรางวัลหรือการลงโทษ บุคคลจะมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากเขาได้รับผลทางบวก แต่จะมีทัศนคติทางลบต่อสิ่งนั้น หากเขาได้รับผลทางลบ

4. การเรียนรู้จากการสังเกตการกระทำของผู้อื่น (Observational learning) ทัศนคติของผู้บริโภคอาจก่อตัวขึ้นจากการเรียนรู้จากการสังเกตการกระทำของผู้อื่น โดยการเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมและได้รับรางวัลหรือการลงโทษจากการกระทำนั้น หากตัวแบบได้รับรางวัลก็จะมีผลต่อการก่อตัวของทัศนคติทางบวก แต่หากตัวแบบได้รับการลงโทษ ก็จะมีผลต่อการก่อตัวของทัศนคติทางลบ

วุฒิ สุขเจริญ (2555) กล่าวว่า เมื่อผู้บริโภคตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการแก้ปัญหาหรือต้องการเติมเต็มความต้องการ ผู้บริโภคมักจะสร้างทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจเป็นในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้โดยอาศัยข้อมูลและความเข้าใจ ข้อมูลที่มากพอจะทำให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติ อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคจะประมวลผลข้อมูลหรือใช้ข้อมูลไม่มากเพื่อที่จะสร้างทัศนคติ ความเชื่อ 2-3 ประการที่โดดเด่นทำให้เกิดทัศนคติ ผู้บริโภคจะเกิดความเชื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ วัตถุ คุณสมบัติ และคุณประโยชน์ โดยปัจจัยทั้ง 3 ประการจะเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทำให้เกิดความเชื่อ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ความเชื่อจากการเชื่อมโยงวัตถุกับคุณสมบัติ (Object-attribute beliefs) ความเชื่อนี้เกิดจากความรู้ที่เชื่อว่า วัตถุได้ครอบครองหรือมีคุณสมบัติที่จำเพาะ เป็นการเชื่อมโยงวัตถุเข้ากับคุณสมบัติทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้จนสามารถระบุได้ว่า สินค้าในแต่ละประเภทมีคุณสมบัติอย่างไร

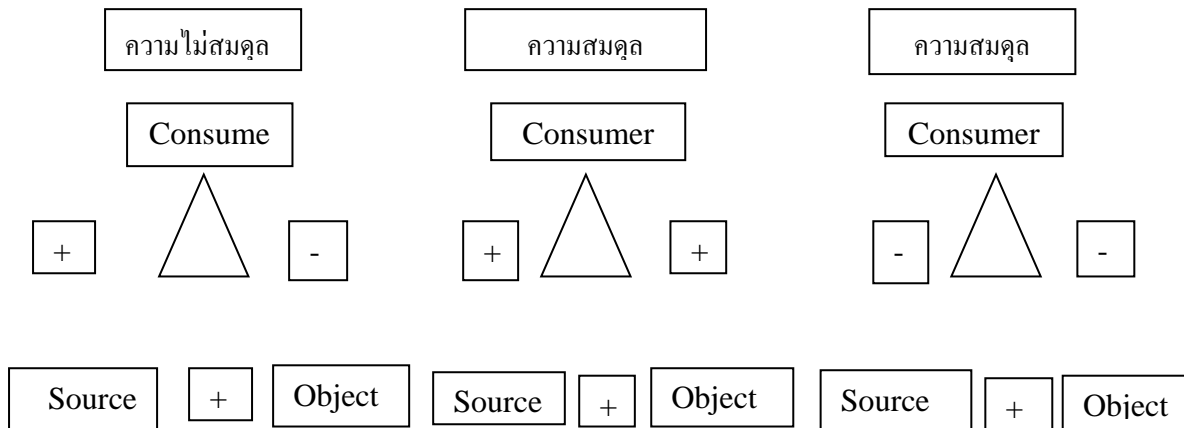
2. ความเชื่อจากการเชื่อมโยงคุณสมบัติกับคุณประโยชน์ (Attribute-benefit beliefs) ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการเพราะเชื่อว่า สินค้าหรือบริการนั้นจะช่วยแก้ปัญหาของตนเองได้ ดังนั้น ผู้บริโภคจะเชื่อมโยงคุณสมบัติไปสู่การแก้ปัญหาของตนหรือการเกิดคุณประโยชน์สำหรับตน

3. ความเชื่อจากการเชื่อมโยงวัตถุกับคุณประโยชน์ (Object-benefit beliefs) เมื่อผู้บริโภคเกิดความเชื่อที่เกิดจากการเชื่อมโยงวัตถุ คุณสมบัตินั้น จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อที่มาจากความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุกับคุณประโยชน์

วุฒิ สุขเจริญ (2555) กล่าวว่า การเกิดทัศนคติได้รับอิทธิพลอย่างมากจากประสบการณ์ตรงของผู้บริโภค อิทธิพลของครอบครัว การตลาดทางตรง และสื่อสารมวลชน เมื่อผู้บริโภคมีประสบการณ์ตรงในสินค้าหรือบริการนั้น หากผู้บริโภคมีความพึงพอใจจะทำให้เกิดทัศนคติเชิงบวก ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้อในครั้งต่อไป นอกจากนี้ บุคลิกภาพเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเกิดทัศนคติ ผู้บริโภคที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะเกิดทัศนคติด้วยวิธีที่ต่างกัน ผู้บริโภคที่เป็นคนชอบคิด การได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าจะส่งผลต่อการเกิดทัศนคติต่อสินค้าได้มากกว่าการได้รับข้อมูลทั่วไป ในทางตรงกันข้าม ผู้บริโภคที่ชอบคิดน้อยกว่า การเกิดทัศนคติจะมาจากการได้รับข้อมูลที่มีรูปแบบน่าสนใจ

ปณิศา มีจินดา (2553) กล่าวถึงทฤษฎีความสมดุลของ Heider ซึ่งเป็นการค้นหาความสมดุลระหว่างความเชื่อกับทัศนคติ โดยสัมพันธ์ภาพที่ดีจะเกิดจากความสมดุล หรือความคล้ายคลึงกันทางความคิด ซึ่งทำให้เกิดความพอใจ (+) หรือความไม่พอใจ (-) ได้ ทฤษฎีความสมดุลมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. โครงสร้างทางความคิด ประกอบด้วย ความรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งจะรวมตัวอยู่ด้วยกัน
2. โครงสร้างความคิดนี้จะต้องอยู่ในสภาพที่สมดุลและไม่ขัดแย้งกัน
3. เมื่อเกิดความไม่สมดุลหรือความขัดแย้งจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดหรือความไม่สบายใจ
4. เมื่อบุคคลเกิดความไม่สบายใจก็จะพยายามหาหนทางลดความไม่สบายใจเหล่านั้นลง

รูปภาพที่ 2.1 แสดงสถานะความสมมูลและสถานะความไม่สมมูล (อ้างอิงจาก ปณิศรา มีจินดา, 2553: 260)

แนวคิดเกี่ยวกับแบบจำลองทัศนคติที่เน้นหลากหลายคุณลักษณะ

ซูซีย์ สมิททไกร (2553) และ ปณิศรา มีจินดา (2553) ได้กล่าวถึงแบบจำลองทัศนคติที่เน้นหลากหลายคุณลักษณะ (Fishbein's multiattribute attitude models) ได้เสนอว่า ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลนั้นที่มีต่อคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งนั้น ซึ่งการวัดทัศนคติต้องคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะ (Attributes) หมายถึง คุณสมบัติต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นที่หมายของการวัดทัศนคติ และเป็นสิ่งที่บุคคลมักใช้ในการประเมินสิ่งนั้นๆ
2. ความเชื่อ (Beliefs) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าสิ่งหนึ่งๆ มีคุณลักษณะต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินมากน้อยเพียงใด
3. น้ำหนักความสำคัญ (Importance weights) หมายถึง ระดับความสำคัญของคุณลักษณะต่างๆ ความความรู้สึกของบุคคล

วุฒิ สุขเจริญ (2555) กล่าวว่า ทัศนคติของผู้บริโภคเป็นผลมาจากการรับรู้และการประเมินคุณสมบัติหลักๆ ของสินค้าหรือบริการ โดยแบบจำลองที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดแบบจำลองทัศนคติแบบหลายคุณลักษณะ มีดังนี้

1. แบบจำลองทัศนคติเกี่ยวกับวัตถุ (The attribute-toward-object model) โดยผู้บริโภคจะพิจารณาคูณสมบัติของสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเดียวกันว่า มีหรือขาด

คุณสมบัติใด จากนั้นจึงประเมินคุณสมบัตินั้นว่าชอบหรือไม่ชอบ ทักษคติเชิงบวกต่อสิ่งที่สนใจเกิดจากมีคุณสมบัติที่พอใจมากกว่าคุณสมบัติที่ไม่พอใจ และทัศนคติเชิงลบของผู้บริโภคต่อสิ่งที่สนใจเกิดจากมีคุณสมบัติที่ไม่พอใจมากกว่าคุณสมบัติที่พอใจ

2. แบบจำลองทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรม (The attitude-toward-behavior model) โดยจะให้ความสนใจไปยังพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่สนใจแทนที่จะให้ความสนใจกับคุณสมบัติของสิ่งนั้น เป็นการให้ความสำคัญกับการเกิดพฤติกรรมจริง เป็นความเชื่อที่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมนำไปสู่ผลลัพธ์ ดังนั้น ทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นความเชื่อว่าการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ดี

3. แบบจำลองทัศนคติเกี่ยวกับโฆษณา (Attitude-toward-the-ad model) เป็นแบบจำลองที่อธิบายผลของโฆษณาที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติต่อตราสินค้า เมื่อผู้บริโภคได้ชมโฆษณาจะเกิดความเชื่อในตราสินค้า หรือเกิดความชอบโฆษณาและนำไปสู่ความเชื่อในตราสินค้า และมีทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้า

แนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม

Ajzen & Fishbein (1980) (อ้างถึงใน ชูชัย สมิตธิไกร, 2553: 191-192 และ ปณิศา มีจินดา, 2553: 263-264) ได้เสนอทฤษฎีการกระทำอย่างมีเหตุผล (Theory of reasoned action) เพื่ออธิบายว่าทัศนคติมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลอย่างไร ซึ่งทฤษฎีนี้ใช้พยากรณ์พฤติกรรมโดยมุ่งพิจารณาทัศนคติของบุคคลแทนที่จะพิจารณาสาเหตุของพฤติกรรม และมุ่งพิจารณาทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์มากกว่าการวัดทัศนคติต่อตราเพียงอย่างเดียว ผู้บริโภคจะเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาจากความพึงพอใจ ซึ่งทัศนคติด้านเดียวไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดทัศนคติโดยรวมได้ ภายหลัง Fishbein ได้ปรับปรุงทฤษฎีนี้มาเป็นทฤษฎีพฤติกรรมที่มีการวางแผน (Theory of planned behavior) ที่เสนอว่า พฤติกรรมทุกชนิดจำเป็นต้องมีการวางแผนล่วงหน้าและสามารถทำนายได้จากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ทฤษฎีที่มีการวางแผนได้เสนอว่า การวัดทัศนคตินั้นจะต้องวัดทัศนคติที่มีต่อการซื้อผลิตภัณฑ์หนึ่งๆ จึงจะสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากขึ้น ทั้งนี้มีตัวแปร 3 ประการที่เป็นองค์ประกอบของความตั้งใจ ดังนี้

1. ทัศนคติต่อการกระทำนั้น (Attitude toward a given behavior) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการกระทำนั้นและรวมถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วย
2. บรรทัดฐานทางสังคม (Social norms) การรับรู้ว่าคุณค่าอื่นซึ่งมีความสำคัญมีความเห็นด้วยต่อการกระทำนั้นมากน้อยเพียงใด
3. การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าเองมีความสามารถในการควบคุมการกระทำนั้นๆ ได้มากน้อยเพียงใด

ปณิศา มีจินดา (2553) กล่าวว่า ทักษะคติของผู้บริโภคไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเท่านั้น พฤติกรรมก็อาจจะจะมีอิทธิพลต่อทักษะคติได้เช่นกันในสถานการณ์ ดังนี้

1. ความสับสนทางความคิด (Cognitive dissonance) ผู้บริโภคจะมีการปรับทัศนคติของตนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมเพื่อช่วยลดความสับสนด้านความคิด เมื่อผู้บริโภคเผชิญกับความขัดแย้ง 2 ประการที่เข้ากันไม่ได้ บุคคลมีแนวโน้มที่จะหาข้อสรุปในการตัดสินใจ โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนต่อการเลือกตราที่พอใจ เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

2. การเรียนรู้เชิงรับ (Passive learning) ภายใต้สภาวะของความซับซ้อนในการซื้อ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การรับรู้ตราใหม่อาจเป็นเหตุผลในการเลือกเปลี่ยนตราเพื่อความหลากหลาย และผู้บริโภคอาจจะกำหนดทัศนคติต่อตราใหม่หลังจากใช้ตรา นั้น

3. การไม่ได้รับตามที่หวัง (Disconfirmation of expectations) เมื่อความคาดหวังต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ไม่ได้เป็นอย่างที่คิดจะทำให้ผู้บริโภคมีทัศนคติเชิงลบและไม่พอใจต่อผลิตภัณฑ์ภายหลังการซื้อ ซึ่งผู้บริโภคจะปรับทัศนคติต่อความคาดหวัง โดยยอมรับและปรับตัวให้ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริง อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้บริโภคผิดหวังมากจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นเชิงลบภายหลังการซื้อ

สถานการณ์ต่างๆ เช่น การขาดความซับซ้อนในการตัดสินใจซื้อ การขาดความเป็นไปได้ในการซื้อ การขาดประสบการณ์โดยตรงต่อผลิตภัณฑ์ การขาดความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมและความรู้ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงสภาพของตลาด ความสามารถในการเข้าถึงทัศนคติที่อ่อนแอ สามารถเป็นปัจจัยที่ขัดขวางความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรม

แนวคิดและทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ

ซูซีย์ สมิททิไกร (2553) ได้กล่าวถึง แบบจำลองความน่าจะเป็นของการคิดไตร่ตรอง (Elaboration Likelihood Model) ที่ว่า หากต้องการโน้มน้าวให้บุคคลมีการเปลี่ยนทัศนคติจะต้องให้บุคคลนั้นมีการคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับข้อมูล โดยบุคคลจะมีการประมวลข้อมูลที่ได้รับ โดยผ่าน 2 เส้นทาง คือ เส้นทางสายหลัก (Central route) และเส้นทางสายรอง (Peripheral route)

การประมวลข้อมูลผ่านเส้นทางสายหลักจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นมีแรงจูงใจและความสามารถในการประมวลข้อมูล โดยบุคคลจะมีแรงจูงใจในการประมวลข้อมูลเนื่องจากข้อมูลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับตนเอง หรือเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึกว่าคุณเองมีความเกี่ยวข้องสูง โดยบุคคลจะมุ่งใส่ใจต่อเนื้อหาของสาระของข้อมูลเป็นพิเศษ และจะมีการคิดไตร่ตรองถึงสาระที่ได้รับอย่างรอบคอบถี่ถ้วนและมีการตอบสนองเชิงปัญญาหรือหาเหตุผลโต้แย้งต่อสาระนั้น รวมทั้งมีการนำ

ข้อมูลที่ตนเองสะสมไว้ก่อนแล้วมาใช้ประโยชน์ในการคิดไตร่ตรอง ในกรณีที่บุคคลมีการโต้แย้ง ข้อมูลที่ได้รับ ก็มีความเป็นไปได้สูงที่เขาจะไม่ยอมรับข้อมูลเหล่านั้น แต่หากบุคคลมีการให้เหตุผลสนับสนุนข้อมูลที่ได้รับก็จะทำให้เขามีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามข้อมูลเหล่านั้น ส่วนความสามารถในการประมวลข้อมูลนั้นเป็นเป็นผลมาจากระดับสติปัญญา ความรู้เดิม และความใส่ใจต่อข้อมูลนั้น รวมทั้งสิ่งรบกวนจากสภาพแวดล้อม ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลไม่มีแรงจูงใจและความสามารถที่จะประมวลข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับ บุคคลนั้นก็จะประมวลข้อมูลผ่านเส้นทางสายตรงแทน

วุฒิ สุขเจริญ (2555) กล่าวว่า หากสินค้าที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อ การนำเสนอข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคมากกว่า ในทางตรงกันข้าม สินค้าที่มีความสำคัญในการตัดสินใจน้อย ผู้บริโภคจะใช้ข้อมูลทางอ้อม การประมวลข้อมูลผ่านเส้นทางสายตรง บุคคลจะมีการประมวลผลข้อมูลอย่างรวดเร็วและอาศัยสิ่งชี้แนะอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการตอบสนองต่อข้อมูลนั้น

ปณิศา มีจินดา (2553) กล่าวถึงการเสริมแรงทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า การเสริมแรงทัศนคติต่อตราเดิมจะมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ง่ายกว่าการเปลี่ยนทัศนคติ ดังนั้น นักการตลาดควรรู้ว่าเมื่อไรและสภาวะใดที่เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยมีเงื่อนไขอยู่ที่ (1) ประเภทของผลิตภัณฑ์ (2) สภาพแวดล้อมทางการตลาด และ (3) ลักษณะของผู้บริโภคว่าเอื้ออำนวยต่อการใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติแค่ไหน เงื่อนไขดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลง (1) ความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคต่อตรา (2) เปลี่ยนการประเมินทัศนคติต่อตรา หรือ (3) เปลี่ยนความตั้งใจซื้อ

แบบจำลองคุณสมบัติหลายประการของ Fishbein (ปณิศา มีจินดา, 2553: 268) แสดงถึงการใช้คุณค่าและความเชื่อถือในตราของผู้บริโภค ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ความตั้งใจซื้อ และการประเมินตราโดยรวมโดยใช้กลยุทธ์ 4 ประการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงความรู้ความเข้าใจด้านตราของผู้บริโภคโดยใช้กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์และการโฆษณาเพื่อเกิดการประเมินตราและความตั้งใจซื้อ
2. การเปลี่ยนแปลงคุณค่าเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของผลิตภัณฑ์โดยทำให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าของคุณสมบัติเฉพาะของตรา
3. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อตราหรือการเปลี่ยนแปลงการประเมินตราโดยรวม โดยพยายามสร้างอิทธิพลด้านทัศนคติต่อตราของผู้บริโภคโดยตรง การทำให้เกิดความรู้สึกเชิงบวกต่อการใช้ผลิตภัณฑ์โดยการให้การรับรู้ด้านอารมณ์ ความสุข ความเพลิดเพลินต่อตราโดยใช้เกณฑ์ด้านอารมณ์และจินตนาการ โดยไม่ต้องอ้างอิงคุณสมบัติเฉพาะของผลิตภัณฑ์

4. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตั้งใจซื้อหรือพฤติกรรมการซื้อ เป็นการจูงใจด้านพฤติกรรมการซื้อที่ขัดแย้งกับทัศนคติต่อตรา เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริโภคภายหลังการซื้อ

ทฤษฎีหน้าที่และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของ Katz (ปณิศา มีจินดา, 2553: 269) เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติสามารถกระทำโดยผ่านการกระทำหน้าที่ 4 ประการของทัศนคติ คือ เปลี่ยนแปลงทัศนคติผ่านอรรถประโยชน์ เปลี่ยนแปลงทัศนคติผ่านการแสดงคุณค่า เปลี่ยนแปลงทัศนคติผ่านการปกป้องภาพลักษณ์ส่วนบุคคล และ เปลี่ยนแปลงทัศนคติผ่านการให้ข้อมูล

ทฤษฎีความสมดุลของ Heider (ปณิศา มีจินดา, 2553: 269) ที่กล่าวว่า ทัศนคติอาจมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างความเชื่อและข้อมูลผลิตภัณฑ์ นักการตลาดสามารถใช้ความขัดแย้งด้านทัศนคติโดยหวังว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อตราของผู้บริโภคในเชิงบวก

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติภายหลังการซื้อเกี่ยวข้องกับทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีความสับสน (Dissonance theory) นักการตลาดควรลดความกังวลของผู้บริโภคภายหลังการซื้อโดยให้ข้อมูลเชิงบวกเกี่ยวกับผลการใช้ผลิตภัณฑ์ให้กับผู้บริโภค
2. ทฤษฎีการให้เหตุผล (Attribution theory) นักการตลาดควรพยายามทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นภายหลังการซื้อโดยให้เหตุผลเชิงบวกแก่ผู้บริโภคเพื่อกระตุ้นให้เกิดการซื้อ
3. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงรับ (Passive learning) ทฤษฎีของ Krugman มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มระดับความซับซ้อนของผู้บริโภคที่มีต่อตราภายหลังการซื้อ เพื่อทำให้เกิดความภักดีต่อตราอย่างแท้จริงโดยการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์สู่ประเด็นที่ซับซ้อน การสร้างปัญหาและบ่งชี้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของผลิตภัณฑ์ การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์สู่สถานการณ์การใช้ที่ซับซ้อน การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์สู่การโฆษณาที่ซับซ้อน การเปลี่ยนแปลงคุณประโยชน์ที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ และการสร้างคุณสมบัติใหม่ของผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยทั่วไปจะเป็นการกำหนดตำแหน่งใหม่ของตราเดิมสามารถกระทำโดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ปัจจุบันด้วยการเปลี่ยนแปลงวิธีการสื่อสารคุณสมบัติและผลประโยชน์ไปยังผู้บริโภคเพื่อก่อให้เกิดการซื้อ โดยการปรับปรุงภาพลักษณ์ตรา หรือการมุ่งเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ที่ไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ให้มีความสนใจในการซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น

ซูซีย์ สมิททไกร (2553) กล่าวว่า ใช้การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้บริโภค โดยแหล่งข่าวสาร (Source/ sender) จะต้องมีความน่าเชื่อถือและความน่าดึงดูดใจ สาร (Message) ที่จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้บริโภคจะเกี่ยวข้องกับลักษณะโครงสร้างของสาร และลักษณะความน่าดึงดูดใจของสาร ซึ่งสามารถใช้ความดึงดูดใจด้วยความกลัว ความดึงดูดใจด้วยอารมณ์ขัน ความดึงดูดใจด้วยการเปรียบเทียบ ความดึงดูดใจด้วยกามารมณ์ และความดึงดูดใจด้วยการกระตุ้นอารมณ์

แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจ

วูดี สุขเจริญ (2555) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง แรงผลักดันภายในที่นำไปสู่การกระทำ โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะมีความต้องการตลอดเวลา และเมื่อเกิดความต้องการจะเกิดความตึงเครียดอันเกิดจากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองจากจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกทำให้มนุษย์ต้องหาทางที่จะลดความตึงเครียดโดยแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ความต้องการนั้นได้รับการตอบสนอง โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่จำเพาะและเลือกรูปแบบของการกระทำซึ่งเป็นผลมาจากบุคลิกภาพ การรับรู้ การเรียนรู้ และทัศนคติ

ซูซีย์ สมิททไกร (2553) กล่าวว่า ภาวะที่บุคคลมีแรงผลักดันเกิดขึ้นในจิตใจ เรียกว่า การมีแรงจูงใจ บุคคลที่มีแรงจูงใจจะมีพลังและความกระตือรือร้นที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างมีทิศทาง เพื่อตอบสนองความต้องการและบรรลุเป้าหมายของตน โดยคุณภาพของแรงจูงใจจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ความเข้ม และทิศทาง ผู้บริโภคที่มีความเข้มของแรงจูงใจสูงจะทุ่มเทความพยายามในการกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองสามารถบริโภคสินค้าหรือบริการได้ตามที่ต้องการ โดยนักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีเพื่ออธิบายถึงคุณภาพของแรงจูงใจดังนี้

1. ทฤษฎีแรงขับ (Drive theory) เสนอว่า ความต้องการทางด้านชีววิทยาเป็นสาเหตุทำให้มนุษย์เกิดแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อลดสภาวะของความไม่สมดุล
2. ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory) เสนอว่า มนุษย์แต่ละคนเป็นนักตัดสินใจที่มีเหตุผล และจะเลือกกระทำสิ่งๆ ที่คิดว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าปรารถนาสำหรับตนเอง องค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้
 - 2.1. ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ผลที่ได้รับจากการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 - 2.2. ค่าของผลลัพธ์ (Valence) หมายถึง ความปรารถนาหรือความน่าพึงพอใจของผลลัพธ์ตามความรู้ของบุคคล
 - 2.3. ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามและการปฏิบัติงาน (Effort and performance expectancy) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่ว่าความพยายามจะนำไปสู่ความสำเร็จในการกระทำ

2.4. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสำเร็จในการกระทำและผลลัพธ์ (Performance and outcome expectancy) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่ว่าความสำเร็จในการกระทำจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าปรารถนา

ทฤษฎีความคาดหวังเชื่อว่า ก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจว่าตนเองจะทุ่มเทความพยายามมากหรือน้อย เขาจะถามตนเองก่อนว่า ความพยายามนี้จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือไม่ ความสำเร็จนี้จะทำให้ได้รับผลลัพธ์ที่คาดหวังหรือไม่ และผลลัพธ์ที่ได้นี้มีค่าน่าปรารถนามากเพียงใด

แนวความคิดและทฤษฎีพฤติกรรมที่ได้มีการวางแผน

Newton, Joshua d., and et al. (2015) กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมที่ได้มีการวางแผนว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมเป็นสิ่งบอกโดยตรงเกี่ยวกับความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรม วิธีการที่บุคคลประเมินผลได้ของพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะพฤติกรรม ความหวังใยสิ่งแวดลอมอาจจะไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจซื้อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แต่ความหวังใยสิ่งแวดล้อมอาจจะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้บริโภคเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับผลที่สัมพันธ์กับทางเลือกในการซื้อของบุคคล การเรียนรู้ดังกล่าวอาจจะทำให้ความรู้ที่จำเป็นแก่บุคคลในการก่อตัวของความตั้งใจซื้อที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่อำนวยความสะดวกในการประเมินทางเลือกการซื้อที่มีเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค ดังนั้น กลยุทธ์การเรียนรู้อาจจะบรรเทาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังใยสิ่งแวดล้อมและความตั้งใจซื้อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลจากการวิจัยพบว่า การเรียนรู้แบบไม่ได้ตั้งใจมีผลมากกว่าการเรียนรู้แบบตั้งใจในการบรรเทาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังใยสิ่งแวดล้อมและความตั้งใจซื้อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในขณะที่ระดับการบริโภคลดลง กลยุทธ์การเรียนรู้แบบตั้งใจจะมีอิทธิพลมากขึ้นต่อความตั้งใจซื้อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกลยุทธ์การเรียนรู้แบบไม่ได้ตั้งใจจะมีอิทธิพลน้อยลงต่อความตั้งใจซื้อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิธีการที่บุคคลแสวงหาข้อมูลข่าวสารและประเมินข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) กล่าวว่า การวิจัยหรือการค้นหาเกี่ยวกับพฤติกรรม การซื้อหรือการใช้ของผู้บริโภคเพื่อทราบลักษณะความต้องการหรือพฤติกรรมของเขา คำตอบที่ได้ช่วยให้ นักการตลาดจัดกลยุทธ์การตลาดที่สามารถสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม คำถามที่ช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค คือ 6Ws และ 1H ซึ่งประกอบด้วย Who, What, Why, Who, When, Where, และ How เพื่อค้นหาคำตอบ 7 คำตอบ หรือ 7 Os ซึ่งประกอบด้วย

Occupants, Objects, Objectives, Occasions, Outlets, and Operations ดังแสดงรายละเอียดในตาราง
ที่ 2.1

ชูชัย สมิทธิไกร (2553) กล่าวถึง 6Ws 1H ว่าประกอบด้วย ใครคือผู้บริโภคที่เป็น
กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย (Who is the target group?) สิ่งที่ซื้อคืออะไร (What do consumers buy?)
เพราะเหตุใดผู้บริโภคจึงซื้อ (Why do consumers buy?) ใครมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจซื้อ
(Who involve in the decision-making process?) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When do consumers buy?)
ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where do consumers buy?) ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How do consumers buy?)

ตารางที่ 2.1. แสดงคำถาม 7 คำถามเพื่อหาคำตอบ 7 คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2541: 81)

คำถาม (6Ws และ 1H)	คำตอบที่ต้องการทราบ (7Os)	กลยุทธ์การตลาดที่เกี่ยวข้อง
ใคร อยู่ใน ตลาด เป้าหมาย (Who is in the target market?)	ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย (Occupants) ทางด้าน ประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จิตวิทยาหรือจิตวิเคราะห์ และพฤติกรรมศาสตร์	กลยุทธ์การตลาด 4Ps ที่เหมาะสม และสามารถสนองความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้
ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the consumer buy?)	สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ (Objects) หรือคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ หรือองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ (Product Component) และความแตกต่างที่เหนือกว่าคู่แข่ง (Competitive differentiation)	กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย 1 ผลิตภัณฑ์หลัก 2 รูปลักษณะผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การบรรจุภัณฑ์ ตราลินค้า รูปแบบบริการ คุณภาพ ลักษณะนวัตกรรม 3 ผลิตภัณฑ์ควบ 4 ผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง 5 ศักยภาพผลิตภัณฑ์ ความแตกต่างทางการแข่งขัน ประกอบด้วย ความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ บริการ พนักงาน และภาพลักษณ์
ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy?)	วัตถุประสงค์ในการซื้อ (Objectives) ผู้บริโภคซื้อเพื่อสนองความต้องการทางด้านร่างกายและด้านจิตใจซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายใน หรือปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยสังคมและวัฒนธรรมและปัจจัยเฉพาะบุคคล	กลยุทธ์ที่ใช้มากที่สุดคือ 1 กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ 2 กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วยกลยุทธ์การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การให้ข่าว การประชาสัมพันธ์ 3 กลยุทธ์ด้านราคา 4 กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่าย

ตารางที่ 2.1. (ต่อ)

	คำตอบที่ต้องการทราบ (7Os)	กลยุทธ์การตลาดที่เกี่ยวข้อง
ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who participates in the buying?)	องค์กร (Organizations) บทบาทของผู้กลุ่มต่างๆ ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ ประกอบด้วย ผู้ริเริ่ม ผู้มีอิทธิพล ผู้ตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อ และผู้ใช้	กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ กลยุทธ์การโฆษณา และ/หรือ กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด โดยใช้กลุ่มอิทธิพล
ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy?)	โอกาสในการซื้อ (Occasions) เช่น ช่วงเดือนใดของปี หรือช่วงฤดูกาลใดของปี ช่วงวันใดของเดือน ช่วงเวลาใดของวัน โอกาสพิเศษ หรือเทศกาลวันสำคัญต่างๆ	กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด เช่น ทำการส่งเสริมการตลาดเมื่อใด จึงจะสอดคล้องกับโอกาสในการซื้อ
ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy?)	แหล่ง (Outlets) หรือช่องทาง (Channel) ที่ผู้บริโภคไปซื้อ เช่น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านขายของชำ บางลำพู พาหุรัด สยามสแควร์ ฯลฯ	กลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย บริษัท นำผลิตภัณฑ์สู่ตลาดเป้าหมายโดยพิจารณาว่าจะผ่านคนกลางอย่างไร
ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy?)	ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ (Operations or buying process) ประกอบด้วย 1 การรับรู้ปัญหา 2 การค้นหาข้อมูล 3 การประเมินผลทางเลือก 4 ตัดสินใจซื้อ 5 ความรู้สึกภายหลังการซื้อ	กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วย การโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การให้ข่าว และการประชาสัมพันธ์ การตลาดทางตรง เช่น พนักงานขาย จะกำหนดวัตถุประสงค์ในการขายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจซื้อ

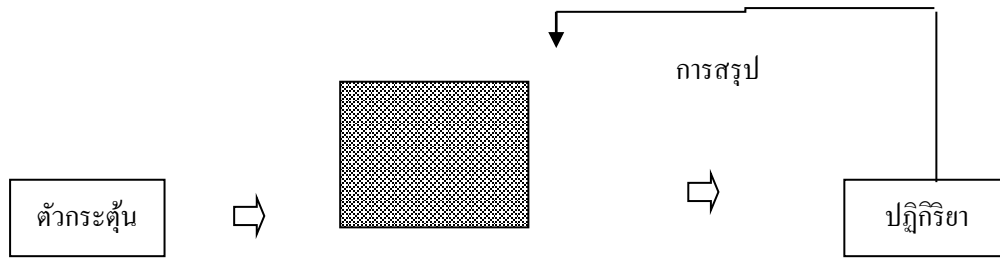
อดุลย์ จาตุรงค์กุล และคตยา จาตุรงค์กุล (2550) กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคว่า การตัดสินใจซื้ออาจเกิดจากอิทธิพลที่ได้รับมาจากปัจจัยต่างๆ ร่วมกับกระบวนการต่างๆ ภายในความคิดของตัวผู้บริโภคเอง การซื้อผลิตภัณฑ์อาจจะไม่เกิดขึ้นก็ได้แม้ว่าผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลอื่นๆ หลายประการ เช่น การใช้ความพยายามทางการตลาดไม่เพียงพอ การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคจำเป็นต้องทำความเข้าใจตัวแปรต่างๆ ทางสังคม ตัวบุคคล และสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

ในการพยายามอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ กระบวนการเกี่ยวกับความนึกคิดจะไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง รูปแบบจำลองของกล่องมีดซึ่งจำลองส่วนของสมองที่เป็นศูนย์สั่งการหรือหน่วยควบคุมความคิดของร่างกายมนุษย์ได้ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวกระตุ้นและปฏิกิริยาตอบ ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวได้ดังนี้

1. *ความสัมพันธ์ระหว่างตัวกระตุ้นและการปฏิบัติตอบ* ซึ่งการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคแบบนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวกระตุ้นทางวัตถุ และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเพื่อก่อพฤติกรรม และนำไปสู่การปฏิบัติตอบ ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมักจะมีตัวแปรที่มาคั่นกลางเข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวหนึ่งหรือมากกว่านั้นก็ได้ โดยคำว่า ตัวแปรคั่นกลาง หมายถึง กระบวนการ สถานการณ์ สภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามสมมุติฐานที่ตั้งขึ้นไว้โดยคั่นกลางระหว่างพฤติกรรมกับสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่สามารถสังเกตได้

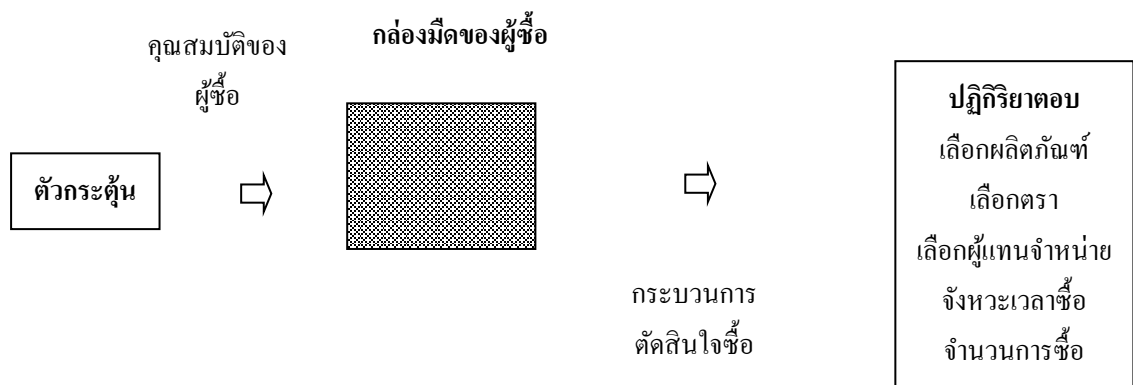
2. *ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตอบต่อตัวกระตุ้นและการปฏิบัติตอบตามสิ่งที่เคยทำมาแล้วในอดีต* ซึ่งเป็นการทำการวิเคราะห์ในระยะยาวเพื่อที่จะสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในกล่องมีดได้โดยการตรวจสอบแบบแผนของการปฏิบัติตอบสนองต่อตัวแปรต่างๆ

3. *ระดับของการร่วมกันก่อพฤติกรรม* ในการพิจารณาพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผ่านมาเป็นการวิเคราะห์โดยใช้ผู้บริโภคซึ่งใช้บุคคลเพียงคนเดียวเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ แต่ยังมีกรณีอื่นๆ ที่แตกต่างกันไป ผู้บริโภคที่มีลักษณะเป็นกลุ่มขนาดต่างๆ ซึ่งการวิเคราะห์จำเป็นต้องคำนึงถึงความเกี่ยวพันของอิทธิพลของบุคคลอื่นด้วย

รูปภาพที่ 2.2 แสดงรูปแบบจำลองกล่องมืด (ที่มา: อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล, 2550: 18)

การพยายามทำความเข้าใจวิธีการและรูปแบบพฤติกรรมที่ผู้บริโภคกระทำเพื่อตอบสนองต่อตัวกระตุ้นสามารถดูได้จากรูปแบบจำลองตัวกระตุ้นและปฏิกิริยาตอบสนองของพฤติกรรมผู้บริโภค โดยภายในกล่องมืดมีการเปลี่ยนตัวกระตุ้นไปเป็นปฏิกิริยาตอบซึ่งมี 2 ส่วน คือ คุณสมบัติของผู้ซื้อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้หรือมีปฏิกิริยาต่อตัวกระตุ้นทั้งหลาย และตัวกระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อเองที่กระทบต่อพฤติกรรมของผู้ซื้อ

รูปภาพที่ 2.3 แสดงรูปแบบจำลองพฤติกรรมของผู้ซื้ออย่างง่าย

รูปแบบจำลองที่สมบูรณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นรูปแบบจำลองของการแก้ปัญหาสู่กระบวนการตัดสินใจที่สมบูรณ์ กระบวนการแก้ไขปัญหาเป็นรูปแบบของการแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การตระหนักถึงความต้องการ เป็นลักษณะของการรับรู้หรือมองเห็นภาพของความแตกต่างระหว่างสภาพที่ปรารถนาและสภาพที่แท้จริงที่เป็นอยู่

2. การเสาะแสวงหาข่าวสาร เป็นการเสาะแสวงหาข่าวสารของบุคคล ซึ่งสามารถหาได้จากข้อมูลที่บุคคลนั้นเก็บไว้ในความทรงจำหรือจากสิ่งแวดล้อมภายนอก
3. การประเมินค่าทางเลือกก่อนการซื้อ เป็นการประเมินแต่ละทางเลือกก่อนที่จะทำการซื้อ โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
4. การซื้อ เป็นการได้ตัวแก้ปัญหาหรือสินค้าที่นิยมชมชอบหรือสิ่งทดแทนที่ยอมรับได้
5. การบริโภคหรืออุปโภค เป็นการอุปโภคบริโภคทรัพย์สินที่ซื้อมา
6. การประเมินทางเลือกหลังการซื้อ เป็นการประเมินระดับการอุปโภคบริโภคว่ามีความพอใจแค่ไหน
7. การจัดการกับสิ่งเหลือใช้ เป็นการจัดการขจัดผลิตภัณฑ์ที่มีได้บริโภค

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และ ชลิดา วสุวัต (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จำนวน 800 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือ การเห็นแบบอย่างที่เหมาะสม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.80 รองลงมาคือ เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จิตพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนและปทัสถานของกลุ่ม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.46 0.25 0.21 และ 0.21 ตามลำดับ และพบว่า พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.64

ญาดาจิ ระเบียบกุล (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 375 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางด้านการมีส่วนร่วมทางกายภาพอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมทางอารมณ์และความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของอยู่ในระดับมากที่สุด จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างไปตามที่ตั้งที่พักอาศัยและบทบาทที่มีต่อชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Yu, Xueying (2014) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่างคนชนบทและคนเมืองในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนพบว่า คนชนบทจะมีการ

คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าคนเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเกี่ยวกับมลพิษ การอนุรักษ์ธรรมชาติ และความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของโลก คนชนบทมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงกับผลิตภาพทางการเกษตร ภาวะเฉื่อยชาทางด้านการปกป้องสิ่งแวดล้อมเป็นผลมาจากความจำกัดทางด้านการศึกษา การขาดแคลนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ชนบทของประเทศ ผลการศึกษาวิจัยสรุปว่า การที่จะสร้างให้ชุมชนชนบทในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

Juvan, Emil และ Dolnicar, Sara (2014) ได้ทำการศึกษาช่องว่างระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนพบว่า นักธรรมชาตินิยมที่มีส่วนร่วมในงานการศึกษาวิจัยมีการตระหนักรู้ที่สูงเกี่ยวกับผลทางลบของสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยว โดยทั่วไป ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยทั้งหมดได้แสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่สบาย ผู้มีส่วนร่วมไม่ได้มีการรายงานถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม แต่บุคคลดังกล่าวได้ให้คำอธิบายในอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของตน คำอธิบายดังกล่าวได้นำไปสู่ความเข้าใจถึงสาเหตุของความยากลำบากในการจูงใจบุคคลในการลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมในช่วงการหยุดพักผ่อน และแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการเข้าแทรกแซงเพื่อลดพฤติกรรมท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางธรรมชาติ

Xu, Feifei และ Fox, Dorothy (2014) ได้ทำการศึกษาแบบจำลองทัศนคติธรรมชาติ การท่องเที่ยว และการพัฒนาที่ยั่งยืนในสวนสาธารณะแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสำรวจผู้มาเยี่ยมชมเยียนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหราชอาณาจักร เพื่อสำรวจว่า ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบุคคลมีอิทธิพลต่อทัศนคติการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในสวนสาธารณะแห่งชาติหรือไม่ แบบจำลองโครงสร้างสมการได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม 597 และ 368 ชุด ที่ได้เก็บจากสวนสาธารณะแห่งชาติในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหราชอาณาจักรตามลำดับ ผลการศึกษาวิจัยเสนอแนะว่า ค่านิยมที่เชื่อว่า โลกและทรัพยากรธรรมชาติคงอยู่เพื่อการบริโภคของมนุษย์และควรมีการปกป้องโลกเพื่อประชากรในรุ่นถัดไป และค่านิยมที่เชื่อว่า มนุษย์เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของระบบที่ซับซ้อนภายในโลกและเน้นการเชื่อมโยงภายในของชีวิตทั้งหมดมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อทัศนคติของประชากรที่มีต่อการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุและผลระหว่างทัศนคติของประชากรที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การสงวนรักษา และการท่องเที่ยวในสวนสาธารณะแห่งชาติแบบเดียวกันได้ถูกพบในทั้งสองกลุ่ม

Larson, Silva, and et al. (2014) ได้ทำการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่และทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยทำการสำรวจผู้อาศัย 372 คนในเขตพื้นที่เกรทเบริเออร์รีฟ ประเทศออสเตรเลีย ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สมการถดถอยหลายตัวแปร ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ประเทศถิ่นกำเนิด ความยาวนานของการอาศัยในพื้นที่ เป็นตัวกำหนดสำคัญของค่านิยมที่ให้กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ความหลากหลายทางพันธุกรรมไม่ใช่องค์ประกอบสำคัญของความอยู่ดีของสิ่งแวดล้อม

Sadik, Fatma and Sadik, Semra (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทัศนคติของผู้สมัครครู โดยสำรวจความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้สมัครครูในการศึกษาศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์และการศึกษาศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้สมัครครูจำนวน 323 คน เป็นชาย 152 คน เป็นหญิง 171 คน การศึกษาวิจัยพบว่า ร้อยละ 43 ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า อินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์มีประสิทธิผลมีประสิทธิผลในการก่อให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และคิดว่าความขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของโลกในขณะที่สภาพความเป็นเมืองเป็นประเด็นที่ใหญ่ที่สุดของประเทศตุรกี กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับกลางเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีทัศนคติทางบวกมากกว่าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแต่มีพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมระดับต่ำ

Sapci, Onur and Considine, Timothy (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและพฤติกรรมที่แท้จริงในการบริโภคพลังงาน โดยใช้ข้อมูลการใช้ไฟฟ้าของประชากร 612 ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในมลรัฐไวโอมิง ประเทศสหรัฐอเมริกา ร่วมกับการสำรวจความคิดเห็น การรับรู้ และทัศนคติในหลากหลายประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคพลังงานระดับต่ำ ครัวเรือนที่มีการตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มสงวนรักษาในการใช้พลังงานมากกว่า ผลการวิจัยได้เสนอแนะว่า มีความเชื่อมโยงค่อนข้างมากระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนและแบบฉบับการบริโภคพลังงาน

Waight, Celina F. , and Bath, Alistair J. (2014) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้ใช้พาหนะในภาคพื้นดินทั้งหมดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการนันทนาการบนเกาะของเขตนิวฟาวแลนด์และลาบราดอร์ ประเทศแคนาดา การเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสำรวจเชิงปริมาณผู้อาศัยจำนวน 600 คนของแหลมบูรินบนเกาะของนิวฟาวแลนด์ การวิเคราะห์แบบถดถอยได้ถูกนำมาใช้เพื่อประเมินทัศนคติของผู้ใช้พาหนะในภาคพื้นดินทั้งหมดที่เป็นผลกระทบของความเชื่อทางด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางสังคมของกิจกรรม อิทธิพลของสังคม ความ

ยาวนานและความบ่อยครั้งของการมีส่วนร่วม สถานการณ์ทางสังคมและประชากรศาสตร์ แรงจูงใจเป้าหมายด้านการยังชีพและการนันทนาการ ผลการศึกษาวิจัยแสดงว่า ทักษะคิดของผู้ใช้ พาหนะในภาคพื้นดินทั้งหมดถูกขับเคลื่อนโดยความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและผลลัพธ์ของ กิจกรรมทางสังคม ชนิดของการใช้พาหนะในภาคพื้นดินทั้งหมด การมีส่วนร่วมทางสังคมใน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพาหนะในภาคพื้นดินทั้งหมด ความบ่อยครั้งของการมีส่วนร่วม ถิ่นที่อยู่ใน เขตชนบทหรือเขตเมือง ผลการศึกษานับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทัศนคติ และ เสนอแนะว่า ความพยายามในการทำนายพฤติกรรมการใช้พาหนะในภาคพื้นดินทั้งหมดจะต้องให้ ความสำคัญกับความนึกคิด อิทธิพลทางด้านสังคม ชนิดและความบ่อยครั้งของการมีส่วนร่วม มากกว่าปัจจัยภายนอก เช่น ตัวบ่งชี้ด้านสังคมประชากรศาสตร์ และความยาวนานของการมีส่วนร่วม

Freeman, Shirra and et al. (2012) ได้ทำการศึกษาทัศนคติสาธารณะชนที่มีต่อเกษตรกรรม ใต้น้ำทะเล: การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างประเทศเยอรมันและประเทศอิสราเอล โดยใช้วิธีการ วิเคราะห์สหสัมพันธ์ Pearson's t-statistics ในการทดสอบสมมุติฐาน 4 ประการ ผลการศึกษาวิจัย พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการท่องเที่ยวชายฝั่งและทัศนคติเกษตรกรรมใต้น้ำในทั้งสอง ประเทศ สมมุติฐานความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างวิถีการดำเนินชีวิต (สิ่งแวดล้อม/ สุขภาพ) พฤติกรรม และ ทัศนคติเกษตรกรรมใต้น้ำ ได้รับการยืนยันในประเทศเยอรมัน และสมมุติฐาน ความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างความสนใจในสิ่งแวดล้อมและทัศนคติเกษตรกรรมใต้น้ำได้รับการ ยืนยันในประเทศอิสราเอลเท่านั้น การศึกษาวิจัยพบว่า สาธารณชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาคส่วนเกษตรกรรมใต้น้ำค่อนข้างน้อย

Ntona, Erini, and et al. (2015) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับพลังงานและ การใช้พลังงานที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมพบว่า นักเรียนส่วนมากแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะ ประหยัดพลังงานและปกป้องสิ่งแวดล้อมแต่ความตั้งใจไม่ได้อยู่ในระดับมาก เนื่องจากมี เเปอร์เซ็นต์ที่สูงของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่เป็นกลางและเปอร์เซ็นต์ที่สูงของนักศึกษาที่มีทัศนคติ ในทางลบหรือทัศนคติไม่เห็นด้วยเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่มีทัศนคติเชิงบวก

Grimmer, Martin and Bingham, Timothy (2013) ได้ ทำ การ ศึกษา เกี่ยวกับ ผล การ ดำเนินงานขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคพบว่า ความตั้งใจซื้อของ ผู้บริโภคมีความตั้งใจซื้อที่สูงมากขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์จากองค์กรที่ได้รับการเล็งเห็นว่า มีผลการ ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมสูงเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรที่ได้รับการเล็งเห็นว่า มีผลการดำเนินงาน ด้านสิ่งแวดล้อมต่ำ และผู้บริโภคที่มีส่วนร่วมในสิ่งแวดล้อมสูงได้รับอิทธิพลทางบวกมากกว่าโดย การรับรู้ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะชื่นชอบองค์กร

ที่มีผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมสูงเมื่อราคาโดยเปรียบเทียบของผลิตภัณฑ์ต่ำในทุกระดับของการมีส่วนร่วมในสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค ผลการวิจัยพบความแตกต่างในความตั้งใจซื้อและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง แม้ว่าความตั้งใจจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นตัวแทนที่สมเหตุสมผลของพฤติกรรมก็ตาม

Ohler, Adrienne M., and Billger, Sherrilyn M. (2014) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการประหยัดพลังงานและการใช้ไฟฟ้าพบว่าทัศนคติที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมไม่จำเป็นต้องนำมาซึ่งพฤติกรรมการให้ความสำคัญสิ่งแวดล้อม นโยบายที่มีเป้าหมายเพื่อลดการใช้ไฟฟ้าสามารถมีผลกระทบสูงขึ้นถ้าได้ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนบุคคล เช่น การตั้งราคา ภาษี การให้เงินอุดหนุน ส่วนลด มากกว่าผลประโยชน์ทางด้านสังคมเพียงอย่างเดียว

บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่องทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงทัศนคติและพัฒนาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรให้เข้าไปในทิศทางที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สามารถประสบความสำเร็จสูงสุด

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเก็บตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 50 เขต จำนวน 5,686,252 คน ซึ่งเป็นข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ. วันที่ 31 ธันวาคม 2556

ลำดับ	เขต	จำนวนประชากร (คน)	ลำดับ	เขต	จำนวนประชากร (คน)
1	เขตบางแค	192,119	26	เขตคลองเตย	108,066
2	เขตสายไหม	191,536	27	เขตคูสิต	106,811
3	เขตบางเขน	190,544	28	เขตตลิ่งชัน	106,192
4	เขตคลองสามวา	174,197	29	เขตบางบอน	106,085
5	เขตบางขุนเทียน	169,614	30	เขตบางพลัด	98,113
6	เขตดอนเมือง	167,827	31	เขตบางนา	95,204
7	เขตลาดกระบัง	165,724	32	เขตบางคอแหลม	93,508
8	เขตประเวศ	163,485	33	เขตพระโขนง	92,774
9	เขตจตุจักร	160,948	34	เขตสะพานสูง	91,358
10	เขตหนองจอก	159,962	35	เขตคันนายาว	90,437
11	เขตจอมทอง	157,156	36	เขตราษฎร์บูรณะ	85,825
12	เขตหนองแขม	151,877	37	เขตสาทร	83,898
13	เขตบางกะปิ	149,056	38	เขตวัฒนา	82,637
14	เขตบึงกุ่ม	145,822	39	เขตยานนาวา	81,162
15	เขตมีนบุรี	138,661	40	เขตห้วยขวาง	78,943
16	เขตบางซื่อ	130,511	41	เขตทวีวัฒนา	76,787
17	เขตภาษีเจริญ	129,559	42	เขตคลองสาน	75,765
18	เขตดินแดง	128,838	43	เขตราษฎร์เทวี	73,550
19	เขตลาดพร้าว	122,441	44	เขตปทุมธานี	72,495
20	เขตทุ่งครุ	117,662	45	เขตบางกอกใหญ่	71,087
21	เขตธนบุรี	117,536	46	เขตพระนคร	56,684
22	เขตบางกอกน้อย	117,503	47	เขตปทุมวัน	52,613
23	เขตสวนหลวง	116,688	48	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	50,092
24	เขตวังทองหลาง	114,805	49	เขตบางรัก	46,114
25	เขตหลักสี่	109,049	50	เขตสัมพันธวงศ์	26,932
รวม		5,686,252			

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนประชากรคือ 5,686,252 คน และกำหนดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของ Yamane (1967) และมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$n \geq \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน ขนาดของประชากร
e	แทน ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น กำหนดค่าเท่ากับ 5%

จะได้

$$n \geq \frac{5,686,252}{1 + 5,686,252(0.05)^2}$$

$$n \geq 399.97$$

จากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้แนวทางของ Yamane ทำให้ได้จำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่าหรือเท่ากับ 399.97 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้จำนวน 450 คน หรือ ($n = 450$) และกำหนดให้ขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดพื้นที่เขตของกรุงเทพมหานคร

การสุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เลือกแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling Design) โดยกำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครคือกลุ่มของประชากร

ขั้นที่ 1 เรียงลำดับพื้นที่การปกครองของกรุงเทพมหานคร โดยใช้พื้นที่ในการแบ่ง หลังจากนั้นสร้างกลุ่มของตัวอย่างที่จะทำการสุ่มขึ้นมา แล้วทำการสุ่มโดยวิธีจับฉลาก ได้ผลดังนี้ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีเขตการปกครองทั้งหมด 50 เขต (สำนักงาน กรุงเทพมหานคร, 2556) ผู้วิจัยจึงทำการแบ่งกลุ่มของพื้นที่เก็บข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ตามการแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร และทำการสุ่มขึ้นมา 1 กลุ่ม ดังนี้

1. **เขตชั้นใน** ประกอบด้วย 21 เขตปกครอง คือ สัมพันธวงศ์ บางซื่อ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย ปทุมวัน บางรัก ยานนาวา สาทร บางคอแหลม ดุสิต พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย จตุจักร ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย ดินแดง บางกอกใหญ่ วัฒนา

2. **เขตชั้นกลาง** ประกอบด้วย 18 เขตปกครอง คือ ราชบุรีบูรณะ บางเขน พระโขนง ประเวศ บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางพลัด ภาษีเจริญ จอมทองสวนหลวง บางนา ทุ่งครุ บางแค วังทองหลาง คันนายาว สะพานสูง สายไหม

3. **เขตชั้นนอก** ประกอบด้วย 11 เขตปกครอง คือ หนองแขม หลักสี่ มีนบุรี ดอนเมือง หนองจอก ลาดกระบัง ดลิ่งชัน บางขุนเทียน คลองสามวา บางบอน ทวีวัฒนา

ขั้นที่ 2 ทำการเลือกแต่ละกลุ่มของพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling Design) ซึ่งผลการสุ่มได้พื้นที่เขตชั้นใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลในพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นในเพื่อเป็นตัวแทน

ลำดับ	เขต	จำนวนประชากร (คน)
1	สัมพันธวงศ์	26,932
2	บางซื่อ	130,511
3	พระนคร	56,684
4	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	50,092
5	ปทุมวัน	52,613
6	บางรัก	46,114
7	ยานนาวา	81,162
8	สาทร	83,898
9	บางคอแหลม	93,508
10	ดุสิต	106,811
11	พญาไท	72,495
12	ราชเทวี	73,550
13	ห้วยขวาง	78,943
14	คลองเตย	108,066
15	จตุจักร	160,948
16	ธนบุรี	117,536
17	คลองสาน	75,765
18	บางกอกน้อย	117,503
19	ดินแดง	128,838
20	บางกอกใหญ่	71,087
21	วัฒนา	82,637
รวม		1,815,693

เนื่องจากแต่ละเขตในกรุงเทพมหานครมีขนาดประชากรมากน้อยไม่เท่ากันและงานวิจัยนี้ต้องการจำนวนตัวอย่างคือ 450 คน จึงกำหนดให้ขนาดตัวอย่างของแต่ละเขตเป็นสัดส่วน โดยตรงกับขนาดประชากร (Proportional to size) ในแต่ละเขต ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างแยกตามพื้นที่เขตดังต่อไปนี้

ลำดับ	เขต	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	
1	สัมพันธวงศ์	26,932	6.67	7
2	บางซื่อ	130,511	32.35	32
3	พระนคร	56,684	14.05	14
4	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	50,092	12.41	12
5	ปทุมวัน	52,613	13.04	13
6	บางรัก	46,114	11.43	11
7	ยานนาวา	81,162	20.12	20
8	สาทร	83,898	20.79	21
9	บางคอแหลม	93,508	23.17	23
10	ดุสิต	106,811	26.47	26
11	พญาไท	72,495	17.97	18
12	ราชเทวี	73,550	18.23	18
13	ห้วยขวาง	78,943	19.57	20
14	คลองเตย	108,066	26.78	27
15	จตุจักร	160,948	39.89	40
16	ธนบุรี	117,536	29.13	29
17	คลองสาน	75,765	18.78	19
18	บางกอกน้อย	117,503	29.12	29
19	ดินแดน	128,838	31.93	32
20	บางกอกใหญ่	71,087	17.62	18
21	วัฒนา	82,637	20.48	20
รวม		1,815,693	450	450

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อนำไปให้ ประชาชนในพื้นที่เขตชั้นในจำนวน 21 เขตของกรุงเทพมหานครตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่เขตชั้นในจำนวน 21 เขตของกรุงเทพมหานครและนำข้อมูลดังกล่าวกลับคืนมา

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมจริงในการซื้อสินค้าและบริการของประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามจำนวน 450 ชุด ที่ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วจึงนำมาทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรม Statistical Package Social Scientists หรือ SPSS โดยมีรายละเอียดของเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการประมวลผลดังนี้

1. การวิเคราะห์ตามเทคนิคการวัดทัศนคติตามแนวคิดของ Likert scale

การวิเคราะห์ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากหลักเกณฑ์ การให้คะแนนซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับทัศนคติ	ระดับคะแนน
ระดับมากที่สุด	5
ระดับมาก	4
ระดับปานกลาง	3
ระดับน้อย	2
ระดับน้อยที่สุด	1

$$\begin{aligned}
 \text{เนื่องจากความกว้างช่วงชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / 5 \\
 &= (5 - 1) / 5 \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงกำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
4.21 – 5.00	ระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	ระดับมาก
2.61 – 3.40	ระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	ระดับน้อย
1.00 – 1.80	ระดับน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic)

ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบความตั้งใจและพฤติกรรมจริงเกี่ยวกับการใช้สินค้าและบริการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA) จากนั้นทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในเชิงเหตุและผล เป็นวิธีที่มีพื้นฐานทางสถิติมาจากการวิเคราะห์การถดถอย (Regression analysis) โดยอาศัยแผนภาพและสมการ โครงสร้างของแผนภาพเป็นหลักในการนำมาวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผลทั้งในด้านขนาดและทิศทาง อีกทั้งยังสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม

1. เป็นการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพื่อดูว่ามีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่สันนิษฐานว่าเป็นสาเหตุต่อตัวแปรที่เป็นผลหรือไม่
2. สัมประสิทธิ์เส้นทาง เป็นค่าที่บ่งบอกถึงอิทธิพลทางตรงของตัวแปรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้อีกตัวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เพื่อหาความสัมพันธ์และพยากรณ์และศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path Analysis)
3. การวิจัยที่มุ่งแสวงหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Analysis)

เพื่อทดสอบอิทธิพลของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ
ด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่มีต่อความตั้งใจและพฤติกรรมจริงเกี่ยวกับการ
ใช้สินค้าและบริการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน ซึ่งสามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2: ระดับความคิดเห็นทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3: ความตั้งใจและพฤติกรรมการซื้อจริงสำหรับการซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้และรายจ่ายโดยเฉลี่ย อาชีพ โดยแสดงจำนวนและค่าร้อยละ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน จำแนกตามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	250	55.60
	ชาย	200	44.40
	รวม	450	100.00
อายุ	15-24 ปี	132	29.30
	25-34 ปี	99	22.00
	35-44 ปี	96	21.30
	45-54 ปี	86	19.10
	55 ปีขึ้นไป	37	8.20
	รวม	450	100.00
สถานภาพการสมรส	โสด	240	53.30
	สมรส	177	39.30
	หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	33	7.30
	รวม	450	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	226	50.20
	ปริญญาตรี	199	44.20
	สูงกว่าปริญญาตรี	25	5.60
	รวม	450	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	192	42.70
	15,001-30,000 บาท	168	37.30
	สูงกว่า 30,001 บาท	90	20.00
	รวม	450	100.00
รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	250	55.60
	15,001-30,000 บาท	149	33.10
	สูงกว่า 30,001 บาท	51	11.30
	รวม	450	100.00

ตาราง 4.1 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน จำแนกตามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ	รับราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	31	6.90
	ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	103	22.90
	พนักงานบริษัท	129	28.70
	เกษียณอายุ/แม่บ้าน	32	7.10
	นักเรียน/นักศึกษา	151	33.60
	อื่นๆ	4	0.90
	รวม	450	100.00

จากตาราง 4.1 การวิเคราะห์จำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน มีรายละเอียดดังนี้

เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 และเพศชายจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50

อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 รองลงมาคืออายุระหว่าง 25-34 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และอายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30

สถานภาพการสมรส

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมาคือสถานภาพสมรส จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30

ระดับการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,001 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 รองลงมาคือรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,001 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30

อาชีพ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงาน/นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90

4.2 ระดับความคิดเห็นทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายจำแนกตามด้านต่างๆ ดังนี้

1. ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม
2. ความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ทักษะด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ความห่วงใยสิ่งแวดล้อมและด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำเน่าเสียและน้ำท่วม

ปัญหาเรื่องน้ำเน่าเสียและน้ำท่วม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	4.13	0.79	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	4.08	0.83	มาก
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	4.02	0.93	มาก
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	4.14	0.86	มาก
5	ส่งผลกระทบต่ออาชีพการเกษตร	3.92	0.93	มาก
รวม		4.06	0.87	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำเน่าเสียและน้ำท่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องน้ำเน่าเสียและน้ำท่วม ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรกมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องมลพิษทางอากาศ

ปัญหาเรื่องมลพิษทางอากาศ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.97	0.84	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	4.01	0.89	มาก
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	3.78	0.96	มาก
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	3.78	0.94	มาก
5	ส่งผลกระทบต่อการทำงานเศรษฐกิจ	3.75	1.00	มาก
รวม		3.86	0.93	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องมลพิษทางอากาศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องมลพิษทางอากาศ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาดและก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 และ 1.00 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ

ปัญหาเรื่องขยะ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	4.13	0.87	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	4.00	0.89	มาก
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	3.99	0.96	มาก
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	4.17	0.90	มาก
5	ส่งผลกระทบต่อกรขยายตัวทางเศรษฐกิจ	3.79	0.97	มาก
รวม		4.02	0.92	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องขยะ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องสารพิษตกค้างในน้ำและในอาหาร

ปัญหาสารพิษตกค้างในน้ำและในอาหาร		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	4.01	0.91	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	4.04	0.94	มาก
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	3.83	1.00	มาก
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	3.79	0.97	มาก
5	ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน	3.78	1.07	มาก
รวม		3.89	0.98	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องสารพิษตกค้างในน้ำและในอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องสารพิษตกค้างในน้ำและในอาหาร มีก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องมลพิษทางเสียง

ปัญหามลพิษทางเสียง		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.70	1.03	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	3.52	0.99	มาก
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	3.16	1.16	ปานกลาง
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	3.15	1.21	ปานกลาง
5	ส่งผลกระทบต่อการทำงานเศรษฐกิจ	3.34	1.11	ปานกลาง
รวม		3.37	1.10	ปานกลาง

จากตาราง 4.6 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องมลพิษทางเสียง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก และส่งผลกระทบต่อการทำงานเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องสลัมและชุมชนแออัด

ปัญหาสลัมและชุมชนแออัด		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.97	0.99	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	3.72	0.98	มาก
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	3.73	1.01	มาก
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	3.92	0.99	มาก
5	ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเยาวชน	3.72	1.07	มาก
รวม		3.81	1.01	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องสลัมและชุมชนแออัด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องสลัมและชุมชนแออัด มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 คะแนน ซึ่ง อยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องความขาดแคลนพลังงาน

ปัญหาความขาดแคลนพลังงาน		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.80	1.13	มาก
2	ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	3.35	1.13	ปานกลาง
3	ก่อให้เกิดโรคระบาด	3.15	1.22	ปานกลาง
4	ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก	3.22	1.20	ปานกลาง
5	ส่งผลกระทบต่อการศึกษาตัวทางเศรษฐกิจ	3.70	1.19	มาก
รวม		3.44	1.17	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องความขาดแคลนพลังงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาเรื่องความขาดแคลนพลังงาน มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือส่งผลกระทบต่อการศึกษาตัวทางเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านความห่วงใย
สิ่งแวดล้อม

ด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ความหมาย
1	ท่านคิดว่าทุกคนควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.29	0.81	มากที่สุด
2	ท่านหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.03	0.88	มาก
3	ท่านเชื่อว่าการแยกขยะหรือการรีไซเคิลส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม	4.16	0.87	มาก
4	ท่านเชื่อว่าการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.04	0.86	มาก
5	ท่านคิดว่าควรมีการกำหนดบทลงโทษมาตรฐานต่อผู้กระทำความผิดด้านสิ่งแวดล้อม	4.11	0.84	มาก
รวม		4.13	0.85	มาก

จากตาราง 4.9 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าทุกคนควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 คะแนน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามมีเชื่อว่าการแยกขยะหรือการรีไซเคิลส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรมีการกำหนดบทลงโทษมาตรฐานต่อผู้กระทำความผิดด้านสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของทัศนคติด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้ท่านตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม	4.03	0.85	มาก
2	การให้ข้อมูลข่าวสารและการรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมขององค์กรภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาทำให้ท่านอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.89	0.83	มาก
3	การบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษของผู้ผลิตสินค้าหรือบริการต่างๆ กระตุ้นให้ท่านตระหนักถึงความร่อยหรอของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายไป	3.91	0.88	มาก
4	นโยบายและมาตรการของภาครัฐบาลทำให้ท่านเห็นความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.93	0.89	มาก
5	ท่านสนับสนุนองค์กรและสื่อต่างๆ ที่มีผลการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.99	0.89	มาก
รวม		3.95	0.87	มาก

จากตาราง 4.10 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้ท่านตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามสนับสนุนองค์กรและสื่อต่างๆ ที่มีผลการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.89 คะแนน อยู่ในระดับมาก และนโยบายและมาตรการของภาครัฐบาลทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

4.3.ความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ความหมาย
1	ท่านต้องการซื้อสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นภัย ต่อสิ่งแวดล้อม	4.07	0.81	มาก
2	เมื่อท่านจะตัดสินใจซื้อทันทีที่พบสินค้าหรือ บริการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.77	0.87	มาก
3	ท่านเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาจากการมีป้าย ฉลากสีเขียวที่แสดงถึงการประหยัดพลังงาน เป็นลำดับแรก	3.79	0.92	มาก
4	ท่านแนะนำผู้อื่นให้ซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.76	0.92	มาก
5	ท่านเลือกซื้อสินค้าหรือบริการจากองค์กร แสดงออกถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.72	0.89	มาก
รวม		3.82	0.88	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการซื้อสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 คะแนน อยู่ในระดับมาก

รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาจากการมีป้ายฉลากสีเขียวที่แสดงถึงการประหยัดพลังงานเป็นลำดับแรก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 คะแนน อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามจะตัดสินใจซื้อทันทีที่พบสินค้าหรือบริการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายของพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1	ท่านลดปริมาณการใช้สินค้าที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ถุงพลาสติก หรือ กล่องโฟม เป็นต้น	3.96	0.88	มาก
2	ท่านพยายามใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เช่น ปิดน้ำหรือดับไฟฟ้าเมื่อไม่ใช้งาน เป็นต้น	4.16	0.80	มาก
3	ท่านบูรณะซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานแทนการซื้อใหม่	3.94	0.85	มาก
4	ท่านเลือกใช้หรือซื้อสินค้าที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ (รีไซเคิล)	3.80	0.89	มาก
5	ท่านแสวงหาการใช้แหล่งพลังงานทดแทนแหล่งพลังงานตามธรรมชาติเดิมที่ร่อยหรอหมดไป	3.67	1.00	มาก
รวม		3.91	0.88	มาก

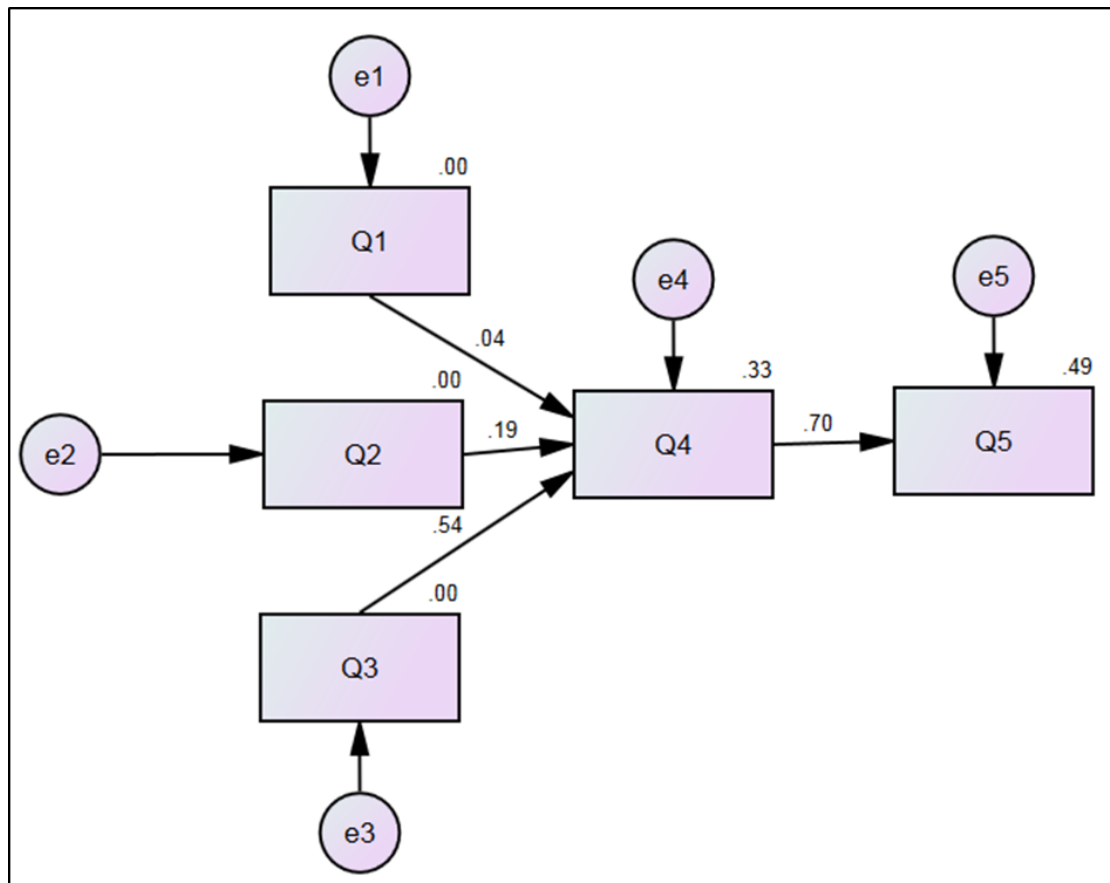
จากตาราง 4.12 พบว่าโดยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 คะแนน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามพยายามใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เช่น ปิดน้ำ

หรือดับไฟฟ้าเมื่อไม่ใช้งาน เป็นต้นมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามลดปริมาณการใช้สินค้าที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ถุงพลาสติก หรือ กล่องโฟม เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 คะแนน อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามจะทำนุบำรุงซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานแทนการซื้อใหม่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

4.4 ปัจจัยทัศนคติด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยทัศนคติด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการวิเคราะห์เส้นทางปัจจัย (Path Analysis) ด้วยโปรแกรม Amos 24.0 รุ่นทดลอง ได้ผลลัพธ์แสดงดังรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 ตัวแบบเส้นทางปัจจัยทัศนคติด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เมื่อกำหนดให้ Q1 แทนทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม
Q2 แทนทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม

- Q3 แทนทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- Q4 แทนความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- Q5 แทนพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของเส้นทางปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากรูปที่ 4.1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐาน (Standardized Coefficients) จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (0.700) รองลงมาคือได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($0.54 \times 0.7 = 0.378$) และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม ($0.19 \times 0.7 = 0.133$) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.700 ($p < 0.01$) หมายความว่าผู้ที่มีความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงจะมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

ส่วนทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.190 ($p < 0.01$) หมายความว่าผู้ที่มีทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมสูง จะมีความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

และทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.540 ($p < 0.01$) หมายความว่าผู้ที่มีทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง จะมีความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

สำหรับอิทธิพลทางอ้อมพบว่าทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.378

ทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.133

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.028

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง งานวิจัยเรื่องทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงทัศนคติและพัฒนาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรให้เป็นไปในทิศทางที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สามารถประสบความสำเร็จสูงสุด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 50 เขต จำนวน 5,686,252 คน การดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยเลือกแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling Design) โดยกำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครคือกลุ่มของประชากร ซึ่งผลการสุ่มได้พื้นที่เขตชั้นใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลในพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นในเพื่อเป็นตัวแทนจำนวน 21 เขตของกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ 3 ความตั้งใจซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมการซื้อจริงสำหรับการซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบอิทธิพลของทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่มีต่อความตั้งใจและพฤติกรรมจริงเกี่ยวกับการใช้สินค้าและบริการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในเชิงเหตุและผล เป็นวิธีที่มีพื้นฐานทางสถิติมาจากการวิเคราะห์การถดถอย (Regression analysis) โดยอาศัยแผนภาพและสมการ โครงสร้างของแผนภาพเป็นหลักในการนำมาวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผลทั้งในด้านขนาดและทิศทาง ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 และเพศชายจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 อายุอยู่ระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 รองลงมาคืออายุระหว่าง 25-34 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และอายุระหว่าง

35-44 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 สถานภาพโสด จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมาคือสถานภาพสมรส จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,001 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 รองลงมาคือรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,001 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 อาชีพพนักงานนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90

ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ความห่วงใยสิ่งแวดล้อมและด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า ระดับทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำเน่าเสียและน้ำท่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาเรื่องน้ำเน่าเสียและน้ำท่วม ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรกมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องมลพิษทางอากาศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาเรื่องมลพิษทางอากาศ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาดและก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 และ 1.00 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาเรื่องขยะมีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องสารพิษตกค้างในน้ำและในอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาเรื่องสารพิษตกค้างในน้ำและในอาหาร มีก่อกำเนิดอันตรายต่อสุขภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องมลพิษทางเสียง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีก่อกำเนิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก และส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องส้วมและชุมชนแออัด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาเรื่องส้วมและชุมชนแออัด มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ก่อให้เกิดลักษณะเสื่อมโทรมและสกปรก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดโรคระบาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 คะแนนซึ่ง อยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องความขาดแคลนพลังงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาเรื่องความขาดแคลนพลังงาน มีความสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19 คะแนน อยู่ในระดับมาก และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าทุกคนควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 คะแนน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามมีเชื่อว่าการแยกขยะหรือการรีไซเคิลส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรมีการกำหนดบทลงโทษมาตรฐานต่อผู้กระทำความผิดด้านสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติด้านองค์กรที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้ท่านตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามสนับสนุนองค์กรและสื่อต่างๆ ที่มีผลการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน อยู่ในระดับมาก และนโยบายและมาตรการของภาครัฐบาลทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ระดับความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องการซื้อสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาจากการมีป้ายฉลากสีเขียวที่แสดงถึงการประหยัดพลังงานเป็นลำดับแรก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 คะแนน อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามจะตัดสินใจซื้อทันทีที่พบสินค้าหรือบริการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 คะแนน อยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามพยายามใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เช่น ปิดน้ำหรือดับไฟฟ้าเมื่อไม่ใช้งาน เป็นต้นมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามลดปริมาณการใช้สินค้าที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ถุงพลาสติกหรือ กล่องโฟม เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 คะแนน

อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามจะทำนบรณะซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุการใช้งาน แทนการซื้อใหม่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทัศนคติด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (0.700) รองลงมาคือได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (0.0378) และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม (0.133) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.700 ($p < 0.01$) หมายความว่า ผู้ที่มีความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงจะมีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.190 ($p < 0.01$) หมายความว่า ผู้ที่มีทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมสูง จะมีความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

ทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.540 ($p < 0.01$) โดยผู้ที่มีทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง จะมีความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

อิทธิพลทางอ้อมพบว่าทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.133

ทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.378

ทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.028

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยทำให้สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ความห่วงใยสิ่งแวดล้อม และด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมาก ปัจจัยทัศนคติทั้ง 3 ด้านมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รองลงมาคือได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม ความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม ทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกัน ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อม ทัศนคติด้านองค์การที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทัศนคติด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านความตั้งใจสำหรับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sapci, Onur and Considine, Timothy (2014) ที่พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ Grimmer, Martin and Bingham, Timothy (2013) ที่พบว่า ผู้บริโภคมีความตั้งใจซื้อที่สูงมากขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์จากองค์กรที่ได้รับการเลี้ยงเห็นว่า มีผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมสูงเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรที่ได้รับการเลี้ยงเห็นว่า มีผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมต่ำ อย่างไรก็ตาม พบความแตกต่างในผลการวิจัยที่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Grimmer, Martin and Bingham, Timothy (2013) ที่พบความแตกต่างในความตั้งใจซื้อและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง แม้ว่าความตั้งใจจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นตัวแทนที่สมเหตุสมผลของพฤติกรรมก็ตาม และ Ohler, Adrienne M., and Billger, Sherrilyn M. (2014) ที่พบว่า ทัศนคติที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมไม่จำเป็นต้องนำมาซึ่งพฤติกรรมการให้ความสำคัญสิ่งแวดล้อม ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวจากจะมีสาเหตุเนื่องมาจากปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามากระทบพฤติกรรมให้มีความแตกต่างจากความตั้งใจ Newton, Joshua d., and et al. (2015) กล่าวว่า กลยุทธ์การเรียนรู้อาจจะบรรเทาความสัมพันธ์ระหว่างความห่วงใยสิ่งแวดล้อมและความตั้งใจซื้อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. หน่วยงานและองค์กรทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควรตระหนักถึงความสำคัญของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและควรมุ่งการสร้างเสริมทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นกับประชาชน
2. หน่วยงานและองค์กรทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญกับบทบาทการเป็นผู้นำการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อสื่อสารกับประชาชน การให้ความรู้และสร้างการตระหนักรู้ในปัญหาสิ่งแวดล้อม กระตุ้นความรู้สึกห่วงใยสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นกับประชาชน
3. การวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยควรทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างความตั้งใจซื้อและพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.

นิตยาพร เสมอใจ. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ชูชัย สมิติไกร. (2553). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: บริษัท วิ.พรินท์ (1991) จำกัด.

อรรถสิทธิ์ ระเบียบกุล. ความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 246-259.

ปณิศา มีจินดา. (2553). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.

วุฒิ สุขเจริญ (2555). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: จี. พี. ไชเบอร์พริ้นท์.

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และ ชลิดา วสุวัต. (2552). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 3 (1) : 145-158.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล และคลยา จาตุรงค์กุล. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Braga, Sergio Silva Junior, and et al. (2015). The Effects of Environmental Concern on Purchase of Green Products in Retail. *Procedia-Social and Behavior Sciences*. 170(2015): 99-108.

Yu, Xueying. (2014). Environment “A City Thing” in China? Rural-Urban Differences in Environmental Attitude. *Journal of Environmental Psychology*. 38 (6) :39-48.

Juvan, Emil and Dolnicar, Sara. (2014). The Attitude-Behaviour Gap in Sustainable Tourism. *Annals Tourism Research*. 48(9) : 76-95.

Xu, Feifei, and Fox, Dorothy. (2014). Modeling Attitude to Nature, Tourism and Sustainable Development in National Park: A Survey of Visitors in China and the UK. *Tourism Management*. 45(12): 142-158.

Sadik, Fatma and Sadik, Semra. (2014). A Study on Environmental Knowledge and Attitudes of Teacher Candidates. *Procedia - Social and Behavioral Science*. 116(21): 2379-2385.

Gimmer, Martin, and Bingham, Timothy (2012). Company Environmental Performance and Consumer Purchase Intentions. *Journal of Business Research*. 66(2013): 1945-1953.

Sapci, Onur and Considine, Timothy. (2014). The Link Between Environmental Attitudes and Energy Consumption Behavior. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*. In Press, Accepted Manuscript, Available Online 13 June 2014.

Waight, Celina F. and Bath, Alistair J. (2014). Factors Influencing Attitudes Among All-Terrain Vehical Users on the Island Portion of the Province of Newfoundland and Labrador, Canada. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 5-6(4): 27-36.

Ohler, Adrienne M., and Billger, Sherrilyn M. (2014). Does Environmental Concern Change the Tragedy of the Commons? Factors Affecting Energy Saving Behaviors and ElectricityUsage. *Ecological Economics*. 107(2014): 1-12.

Newton, Joshua d., and et al. Environmental concern and environmental purchase intentions: The mediating role of learning strategy. *Journal of Business Research*. 68(2015): 1974-1981.

Ntona, Erini, and et al. (2015). Energy Saving:Views and Attitudes of Students in Secondary Education. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 46(2015): 1-15.

Larson, Silva and et al. (2014). Sense of Place as a Determinant of People’s Attitudes Towards the Environment Implications for Natural Resources Management and Planning in the Great Barrier Reef, Australia. *Journal of Environmental Management*. 117(3): 226-234.

Freeman, Shirra and et al. (2012). Public Attitudes Towards Marine Aquaculture: A Comparative Analysis of Germany and Israel. *Environmental Science & Policy*. 22(10): 60-72.

Hua, Wu-Jin and et al. (2015). Green Purchase Intentions: An Exploratory Study of the Taiwanese Electric Motorcycle Market. *Journal of Business Research*. 68(2015): 829-833.

สื่อออนไลน์

กรมการปกครอง, “จำนวนประชากร ปี 2556,”
<<http://www.agriinfo.doae.go.th/year57/general/population/pop56.pdf>>, 31 ธันวาคม 2556.

กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการสำนักงาน, “การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,” <<http://www.maceducation.com/e-knowledge/2343104100/02.htm>>, สืบค้นวันที่ 18 มิถุนายน 2557.

ผู้จัดการออนไลน์, “กรุงเทพ : มหานครแห่งมลพิษ,”
<<http://www.artsmen.net/content/show.php?Category=healthyboard&No=187>>, 27 ธันวาคม 2546.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, “แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ,”
<http://www.rmuti.ac.th/user/thanyaphak/Web%20EMR/Web%20IS%20Environment%20gr.3/page13_tem.htm>, สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2557.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, “ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2557,”<
<http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr-th/download/news/Gazette2014TH.pdf>>, 23 มกราคม 2557.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, “สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ,” <<https://web.ku.ac.th/schoolnet/snet6/envi3/health/healthn.ht>>, สืบค้นวันที่ 18 มิถุนายน 2557.

ส่วนการประชาสัมพันธ์ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์, “<กทม. คว้นพิษเกินพิกัด เหตุสำคัญสารพิษก่อมะเร็ง>,” <http://hq.prd.go.th/prTechnicalDM/ewt_news.php?nid2879&filename=index>, 17 มิถุนายน 2556.

สำนักที่ปรึกษากรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, “สถานการณ์ด้านสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย,” <<http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=env201>>, 1 กันยายน 2542.

โอเคเนชั่น, “กรุงเทพฯ มหานครสีเขียว กับการจัดการขยะและน้ำเสียด้วยวิธี 3R,” <<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=912932>>, มีนาคม 2557.

อนุรักษ์ ปิ่นทอง, “การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,” <<http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson5.htm>>, สืบค้นวันที่ 18 มิถุนายน 2557.

Miiangbangkok, “การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,” <<https://sites.google.com/site/miiangbangkok/kar-xnuraks-sing-waedlxm>>, สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2557.

Social sd., “ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเมืองกรุงเทพมหานคร,” <http://urban-environment.blogspot.com/2012/02/blog-post_20.html>, 19 มีนาคม 2555.

webmaster seub, “ความหมายของสิ่งแวดล้อม “ENVIRONMENT,” <http://www.seub.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=884:library&catid=63:2009-11-12-08-42-26&Itemid=78>, 12 กันยายน 2542.